

CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚA-LEGISLAȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

FONDATOR :
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR :
I. GR. PERIȚEANU
fost Ministru, Avocat
Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR :
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE :

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat
Iosef Gh. Cohen, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București
E. Cristoforeanu, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Avocat; **D. Gălășescu Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar;
C. A. Stoeanovici, Conf. univ. Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. I. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat;
Hariton Udrea, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE :

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat.

SUMAR

- *Dreptul comparat ca metodă a studiului dreptului roman*, de C. St. Tomulescu;
- *Promenadele judiciare în Bucovina*, de Oreste Ternăveanu, magistrat;
- *Georges Pofesco, Le droit de rétention en Droit Anglais*, Recenzie de Paul I. Demetrescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

- Inalta Curte de Casație și Justiție S. Unite: *D. Ilea cu Fiscul* (Neconstituționalitate. Contravenție la legea monopolurilor Statului. Nu se cere intenția frauduloasă. Dispozițiune constituțională);
- Idem s. I: *Elena V. Gregorian cu Nae O. Stmian și a.* (Acțiune în complângere. Exploatarea unei păduri peste termenul convențional, fără a tăgădui posesiunea. Nu constituie un act turburător de posesiune) cu Nota d-lui prof. Al. Cerban;
- Idem s. II: *Ana Constantinescu și a. cu Dr. Ion Georgescu* (Citațiuni, Imobil compus din mai multe etaje și apartamente. Dacă agentul judecătoresc trebuie să se transporte la apartamentul ocupat de cel citat);
- Idem, idem: *Eleonora Baboianu cu M. Opreanu și a.* (Opoziție penală. Făcută de soț în numele soției sale în baza unei procuri generale. Nulitate);
- Idem s. III: *Uzinele Lanz cu Lică Marin*. (Autoritate de lucru judecat în penal. Inculpat condamnat definitiv în instanța penală pentru delictul de rănire prin imprudență. Proces civil de daune. Partea civilă nu mai poate repune în discuție culpa inculpatului);
- Curtea de Apel București s. III: *Ion Emandi cu Paul Zernoveanu* (Poprire. Titlu definitiv pronunțat de tribunal. Sumă mai mică de 50.000 lei. Competința judecătoreii pentru înființarea și validarea poprirei) cu Nota d-lui Gr. Gianni, avocat.

JURISPRUDENȚA STREINĂ

- Casația italiană S. U. (Obligațiuni. Clauză penală);
- Idem I (Fidejusiune. Caracter comercial. Proba cu martori. Causa obligațiunii. Renunțare la creanță. Presumție);
- Idem, idem (Societate neregulată. Proba cu martori);
- Idem, idem (Societate anonimă. Instreținerea acțiunilor. Garanția pentru sarcinile cari grevează patrimoniul social);
- Idem, idem (Faliment. Inscrierea creanțelor. Declarație tardivă. Condițiuni);
- Idem II (Proba cu martori, Materie comercială);
- Idem III (Contract cu sine însuși. Reprezentantul unei societăți. Girul unei cambii către sine însuși. Gir. Element natural al raportului cambial);
- Idem, idem (Transport de mărfuri. Predare cu întârziere. Daune);
- Idem, idem (Faliment. Acțiuni revocatorii. Cesiune garanților concordatului);

Dreptul comparat ca metodă a studiului dreptului roman

Marele istoric Xenopol, cu ocaziunea raportului înaintat Academiei Române pentru premiarea unei lucrări de Drept roman, și-a exprimat părerea că în această ramură a Dreptului, nu se mai poate aduce nimic nou, dat fiind numeroasele studii ale savanților germani (1).

Nimic nu e mai eronat decât această afirmațiune. Dreptul roman este o știință nouă asupra căreia s'a adus și se va continua a se aduce importante contribuțiuni.

Intr'adevăr, școala glosatorilor, fondată în secolul al XI-lea de Irnerius, nu s'a preocupat de cunoașterea Dreptului roman în dezvoltarea sa istorică, ci de degajarea unor principii de reglementare a raporturilor zilnice, având Pandectele ca punct de plecare, ceea ce ne explică ciudatul fenomen al „Receptiunii” Dreptului roman în statele germane.

Reacțiunea față de această concepțiune a fost produsă de André Alciat, în secolul al XVI-lea, a cărui școală însă, pe nedrept s'a numit istorică, deoarece nu s'a ocupat de conexiunea causală a instituțiilor Dreptului roman ci numai de conexiunea lor externă, cronologică (2).

Nici chiar Savigny, adevăratul creator al școlii istorice, adversar al pandectisticeii germane, nu a putut să se degajeze pe deplin de principiile acestei școle, deoarece el însuși este autorul unui sistem des *heutigen römischen Rechts*.

Astăzi, în fine, ca o urmă a vechii concepțiuni avem la facultatea noastră juridică o catedră de pandecte, ce nu are de obiect expunerea Dreptului din pandecte, ceea ce ar fi un anacronism, ci Dreptul roman aprofundat sub aspectul său istoric (3).

Literatura romanistică însă, din ultimii 50 de ani, se deosebește de cea anterioară. Dreptul roman nu mai e studiat ca Drept aplicabil, ci ca entitate istorică.

Ca urmare a acestei noi tendințe, izvoarele Dreptului roman au făcut obiectul cercetărilor juriștilor, ne mai fiind lăsate pe seama filologilor și arheolo-

1) Memoriile Academiei Române pe 1902-1903.

2) **G. G. Danielopolu**: Importanța studiului Dreptului roman. Metoda. Buc. 1901, p. 17.

3) Cp. **Biondo Biondi**: Prospettive Romanistiche, Milano 1933, p. 8.

gilor sau mai bine zis juristii sunt în același timp filologi (4).

Studiile savante asupra pandectelor nu contribuieră la reconstituirea Dreptului lui Justinian, deoarece pandectiștii urmăreau să extragă din această compilațiune, principiile aplicabile la raporturile zilnice, nicidecum cunoașterea exactă a Dreptului din vremea lui Justinian. De aceea în Germania, pe la sfârșitul secolului al 19-lea, se începu o cercetare metodică a interpolațiunilor, de către Gradenwitz, Eisele, Lene (5) urmași astăzi, uneori cam exagerat de Albertario, un distins romanist italian.

Dar atențiunea romanistilor moderni fu atrasă și de perioada originelor Dreptului roman.

Dreptul comparat, cel mai de seamă instrument de desvăluire a secretelor instituțiilor romane primitive, suferă în momentul de față critici destul de aspre, ce însă au avut avantajul de a preciza modul cum trebuie folosit.

Intr'adevăr, s'a abuzat mult de comparațiune, în special de către Lambert (6), autor ce a dus la concluziuni excesive păreri învătutului italian *Ettore Pais*, reprezentantul metodei perimate a hipercriticii germane (7).

Este destul de cunoscută discuțiunea asupra datei aparițiunii testamentului roman. Lambert plecând dela ideea unei uniformități a instituțiilor juridice ale diferitelor popoare, în aceeași epocă de dezvoltare, a ajuns la concluziunea că existența testamentului la Romani, în anul 300 ab. u. c. ar fi o monstruozitate, celelalte popoare necunoscând acest act decât pe la finele secolului al VI-lea.

Această teorie ce cu drept cuvânt a fost combătută de marele romanist francez *Appleton* (8) duce la înălțurarea elementelor originale ale unui popor. Romanii tocmai prin spiritul lor juridic s'au deosebit de celelalte popoare. Este foarte probabil că cu 450 de ani înainte de Cristos, ei aveau o civilizațiune mult mai înaintată decât a celorlalte popoare, ceea ce se explică prin faptul că au cucerit pe Etrusci ce formau un stat puernic cu o însemnată civilizațiune și ale căror caractere se reflectează în spiritul practic și formalist al Romanilor (9).

De altfel este sigur că testamentul *calatis comitiis*, ce probabil a apărut sub forma unei adrogațiuni având de scop să procure lui *pater familias* un continuator al cultului (10), în niciun caz în epoca istorică, nu poate fi apropiat de *thinx*-ul lombard sau de *afatomia* salică (11), caracterele sale fiind cu totul distincte de ale acestora (12).

4) Cp. **Georgescu Val. Al.**: Les rapports de la philologie classique et du droit romain. 1934.

5) Incercări de acest fel s'au făcut de sigur și mai înainte dar au rămas fără ecou.

6) Etude de droit commun législatif. Introduction. La fonction du droit civil comparé. I. (1903) p. 412 și următoarele.

7) Cp. **Ch. Appleton** în R. G. D. 1920, p. 225—241.

8) R. G. D. 1902.

9) **Bartolomeo Nogara**: Gli Etruschi e la loro civiltà. Milano, 1933, p. 444.

10) **N. Corodeanu**: Testamentul în Dreptul roman 1935, p. 39 și urm.

11) **H. Lévy-Bruhl** a făcut însă (R. H. D. 1924 p. 694) o interesantă apropiere între *afatomia* salică și *mancipatio iamillae*. În ambele cazuri se transmite patrimoniul prin intermediul unui terț și fundamentul ambelor instituțiuni e imposibilitatea de a face un act între vii cu o persoană ce aparține aceleiași comunități domestice.

S'a susținut de un profesor vienez *S. Pineles* (13) că o instituțiune romană trebuie cercetată nu numai prin comparațiunea cu legislațiunile altor popoare vechi, dar și prin apropierea de legile noastre moderne. Ca și când o lege, votată între atâtea altele de parlament, ar putea printr'o asemănare fortuită, să decidă asupra unei controverse relativă la o instituțiune juridică romană!

O idee bună pe care o are acest autor este cred, apropierea Dreptului roman de Dreptul vechiu al popoarelor neolatine. Este vrednic de semnalat că în timp ce noi, românii, am considerat rând pe rând Dreptul nostru vechiu ca slav (14), trac, ba în timpul din urmă ca unguresc (15) se găsește un romanist străin ce lasă să se întrevadă originile romane ale Dreptului nostru, utilizând, pentru a se pronunța într'o controversă relativă la *mancipatio*, un act juridic românesc din anul 1612 (16).

După *Pineles*, cei cinci martori necesari pentru săvârșirea unei *mancipatio*, aveau rolul de experți, cari trebuiau să observe ca nu cumva lucrul să fie vândut cu o sumă mai mare sau mai mică decât valoarea sa reală. Intre alte agumente, acest autor aduce actul de care am vorbit mai sus și de unde reiese că la o vânzare e necesară prezența a șase martori (corespunzători celor cinci martori + *libripens* dela *mancipatio*), cari au într'adevăr funcțiunea de a prețui lucrul (17).

Un alt romanist *Bonfante* (18) e de părere că nu trebuie să neglijăm nici Dreptul popoarelor ce nu au nicio legătură de rudenie cu Romanii. După același autor, Dreptul grec are mai multe apropieri cu Dreptul german decât cu cel roman. Astfel de pildă, testamentul ce nu era cunoscut nici de greci, nici de germani, încă dintr'o epocă îndepărtată apare la Roma și ceea ce este mai curios funcțiunea sa se apropie de aceea a testamentului la japonezi (19).

Dar rezultatele obținute prin comparațiunea unei instituțiuni romane cu instituțiunile similare ale altor popoare trebuiesc controlate prin ceea ce numește *Bonfante* *metodo organico o naturalistico* care însă nu ne pare a fi altceva decât cunoscuta *méthode des survivances* și în fine prin așa zisa metodă a romanistului *Henri Lévy-Bruhl*.

Instituțiunile primitive se păstrează adeseori și într'o epocă posterioară, numai scopul lor se schimbă, fiind adaptate la cerințele timpului. După cum ruinele unui palat servesc la scopuri mai umile păstrând

12) **Ch. Appleton** în R. G. D. 1902, p. 517 formulează astfel trăsăturile caracteristice ale testamentului roman primitiv (la epoca aparițiunii sale în istorie): 1) nu creează nicio legătură de rudenie între testator și instituit; 2) nu dă instituitului un drept de proprietate sau de coproprietate actuală (momentul facerii testamentului) asupra bunurilor dispunătorului; 3) e un act autonom.

13) Questions de Droit romain étudiées d'après la nouvelle méthode historique du droit comparé, avec une préface et la collaboration de N. Herzen.

14) **C. G. Dissesco**: Les origines du Droit roumain 1899.

15) **Gr. Condurache**: Formarea obiceiului pământului 1935, pag. 34.

16) Tradus de **I. Peretz** în teza sa de doctorat: Histoire de la vente roumaine, Paris, 1904, p. 198.

17) **S. Pineles**, op. cit. p. 90.

18) Celebrul romanist italian mort la 22 Noembrie 1932. Asupra lui a scris profesorul său **V. Scialoja** un interesant articol, reproduc în Studi Juridici, vol. II, Diritto romano, p. 307.

19) **Bonfante**: Scritti Giur., I, p. 330.

însă urmele a ceea ce fusese mai înainte, tot așa o instituțiune conține în ea elementele ce ne dezvăluiesc aspectul său primitiv și aceste elemente sunt caracterile ce nu se potrivesc cu finalitatea ce capătă mai târziu instituțiunea (20).

Bonfante face aplicațiunea acestei metode la cea mai iubită idee a vieții sale, la origina eredității *Hereditas* în concepțiunea acestui autor, avea la origină, un conținut extra-patrimonial. Testamentul nu servea ca instrument pentru transmiterea bunurilor, scop ce-l are mai târziu la Roma și în Dreptul modern, ci era destinat să transmită suveranitatea cu care era investit *pater familias* celui mai demn, celui mai iubit dintre *heredes sui*. Cu alte cuvinte ținea locul privilegiului masculinității din alte legiuri (21).

Bonfante își sprijină teoria sa pe anumite urme ce le-a lăsat funcțiunea primitivă a testamentului. Regula *nemo pro parte testatus, pro parte intestatus decedere potest*, ce în ochii unor romanisti apare ca o adevărată enigmă, pentru Bonfante se explică foarte ușor. Eredede trebuia să succedă defunctului ca suveran al ei sale *familia*. Nu putea însă să fie în același timp un erede testamentar și unul legitim după cum un stat nu poate fi guvernat în același timp și cu o autoritate egală de un monarh ereditar și de un președinte ales. Tot astfel o urmă a vremii când *hereditas* avea un conținut extra-patrimonial este faptul dovedit în epoca istorică că cineva putea să capete titlul de erede fără însă a i se lăsa ceva, inconvenient ce a putut fi înlăturat tocmai de legea Falcidia.

Teoria aceasta ce nu s'a bucurat de o bună primire din partea romanistilor străini (22) a fost combătută la noi de d-l profesor *Corodeanu* (23). Două argumente mi se par mai hotărâtoare pentru dovedirea inexactității ei. Este sigur că chiar în dreptul primitiv roman se putea institui un sclav (*heres necessarius*). Cum se poate vorbi în acest caz de transmiterea puterii suverane? Regula *agnatione rumpitur testamentum* nu este decât consecința imposibilității originare a Romanilor de a face un testament, atunci când existau heredes sui. Iată deci că testamentul departe de a fi servit, cum crede Bonfante, pentru a fi desemnat cel mai vrednic dintre heredes sui, nu putea să existe decât în absența acestora. De altfel toate regulile menționate de Bonfante și dintre care noi n'am relevat decât pe cele mai sugestive se pot explica prin ideea de cult, ce, fără să aibă importanța dată de Fustel de Coulanges, care a pus-o la baza tuturor instituțiilor primitive, a avut totuși o vădită influență asupra Dreptului succesoral (24).

Dacă aplicațiunea așa zisei metode a lui Bonfante, ce după cum am spus deja nu are original decât de-

numirea, s'a dovedit greșită, nu e mai puțin adevărat că poate fi privită ca un auxiliar pretios al metodei Dreptului comparat.

Un alt romanist, H. Lévy-Bruhl, profesor la Facultatea de Drept din Paris, nu înlătură Dreptul comparat, ci îl consideră ca un instrument secundar pentru cunoașterea instituțiilor primitive romane (25). Și acest autor ne vorbește de o metodă proprie care însă nu mi se pare a fi altceva decât norma semnalată de mult (26) după care trebuie să ținem seamă de situațiunea socială, culturală, religioasă a poporului roman la epoca considerată. În adevăr, d-l Lévy-Bruhl pleacă dela credința că Roma la origină era împărțită în patricieni și plebei. Patricienii erau cetățeni romani și numai ei se bucurau de protecțiunea legilor. O a doua clasă de oameni liberi o formau plebeii ce însă erau lipsiți de drepturi.

Ideea neexistenței juridice a plebeului, ideea pe care și noi într-o lucrare anterioară (27) am pus-o în lumină, susținând că plebeii n'au putut să contracteze căsătorii legitime cel puțin până la reforma atribuită lui Servius Tullius, o folosește Lévy-Bruhl pentru a interpreta celebra dispozițiune din prelinsele *leges regiae*: *Si qui hominem liberum dolo sciens morti duit, parricidas esto* (Numa 12). După dânsul, plebeul, acel *homo liber* din text putea, la originea Romei, să fie ucis fără pedeapsă. Cu timpul însă, când plebeii au câștigat drepturi în stat, s'a hotărât să se pedepsească și omorul plebeului cu pedeapsa dată ucigașilor patricienilor. Deci, după acest autor, dispozițiunea citată este un episod al luptelor dintre patricieni și plebei și trebuie tradusă astfel: Ucigașul oricărui *homo liber* (adică al oricărui plebeu) să fie considerat ca ucigașul unui *pater* (adică al unui patrician) (28).

Este evident că nici această metodă nu trebuie să fie înlăturată, ea putând servi pentru a controla rezultatele obținute pe calea comparativă.

Un partizan convins al metodei Dreptului comparat, în forma moderată pe care am indicat-o, este la noi d-l profesor N. Corodeanu, ce utilizând în mod larg Dreptul comparat, cum recunoaște și romanistul *Wenger* (29) a ajuns la concluziunea singură admisibilă deoarece se încadrează în logica Dreptului primitiv, fără a se lovi de cunoscutul principiu *nemo alieno nomine lege agere potest*, după care *vindex* atât la *in jus vocatio* cât și la *manus injectio*, a avut în Dreptul roman vechiu, rolul de garant, de gaj viu, prin constituirea căruia debitorul era liberat, dându-i-se posibilitatea să caute suma de bani necesară, iar în cazul unei *in jus vocatio* reclamantul era asigurat că în ziua hotărâtă pârîtul se va înfățișa *in jure* (30).

Iată deci că Dreptul comparat, atunci când nu căutăm să transpunem o instituțiune străină în Dreptul roman, poate duce la rezultate originale, la ipoteze destul de verosimile, dând totdeodată, celor ce se folosesc de această metodă, ocaziunea de a desfășura o vastă eruditie.

C. ST. TOMULESCU.

Doctor în Drept și Licențiat în Litere

25) *Quelques Problèmes du Tres Ancien Droit romain* (Essai de solutions sociologiques) Paris 1934.

26) N. Corodeanu: Importanța și metoda studiului Dreptului roman; Buc. 1920.

27) *Concubinatul în Dreptul roman*. Buzău, 1935.

28) H. Lévy-Bruhl, op. cit. p. 77—92.

29) *Institutionen des roemischen Zivilprozessrechts*, München 1925, p. 92 nota 10; N. Corodeanu: Sur la fonction du *Vindex*. *Étude de Droit romain*. Buc. 1919, p. 1—27.

30) N. Corodeanu: *Vindex* p. 97—100 și 110—116.

20) **Bonfante**: *Storia del diritto romano*. Quarta edizione. vol. pr. Roma 1934, p. 1-11.

21) **Bonfante**: *Scritti* I, p. 101—151.

22) În întregul ei teoria, după câte știm, n'a fost aprobată în Franța decât de romanistul F. Desserteaux în mod tangențial într'un articol publicat în R. H. D. 1931 p. 602; H. Lévy-Bruhl (N. R. H. 1921) și Collinet (*Melanges Cornil* 1926) au admis că funcțiunea testamentului este de a desemna pe cel mai demn și mai destoinic dintre heredes sui.

23) Testamentul în Dreptul roman, p. 36.

24) Faptul că cineva putea să dobândească calitatea de erede fără a i se lăsa vreun bun se explică prin aceea că el era un continuator al cultului pentru care scop fusese creăat testamentul primitiv. De aceea odată ce există un erede numit prin testament, pentru a îngriji de *sacra privata*, la ce bun ar mai fi fost și un erede legitim? (A se vedea N. Corodeanu, op. cit. p. 51).

PROMENADELE JUDICIARE DIN BUCOVINA

Este necontestat că târăgăniurile procedurale aduc grave prejudicii justițiabililor și ating în mod serios prestigiul justiției ca așezământ de mare importanță în stat.

Nu e deci de mirare că ilustrul juriconsult care actualmente conduce departamentul dreptății ia toate măsurile proprii pentru a accelera judecățile și a înlătura astfel un inconvenient ce a ajuns a fi o adevărată paoste a țării.

După situațiunea procedurală din Bucovina unde mai persistă legiuirea locală, bunele intențiuni ale d-lui ministru de justiție se lovesc de unele dispozițiuni nefericite ale procedurii civile de mult criticate de cei ce le cunosc și cari succint, dar foarte bine, au fost caracterizate de eruditul procedurist Em. Dan cu ocazia dezbaterilor parlamentare la prima lege de accelerare pocedurală numindu-le „calamitatea promenadelor judiciare din Bucovina”.

În această privință, iață despre ce este vorba:

Potrivit paragr. 496 proc. civ. buc., tribunalul ca instanță de apel are dreptul, după desființarea cărții de judecată atacate, a retrimite afacerea primei instanțe pentru o nouă dezbatere și pronunțare, dacă cererile din acțiune nu au fost complect rezolvate, când procedura primei instanțe suferă de vicii esențiale, care împiedică o discuție complectă și o judecată fondată a procesului (cazul cel mai des), sau dacă fapte cari după cuprinsul dosarului par instanței de apel importante, nu au fost discutate la prima instanță.

În loc să restituie, instanța de apel poate, după complectarea dezbaterilor, să decidă asupra afacerii, dacă după aprecierea ei prin aceasta s'ar accelera sau s'ar reduce cheltuielile instanței (paragr. 496 proc. civ. buc.).

După cum vedem, retrimiteria afacerii primei instanțe e lăsată la latitudinea instanței de apel care la rândul ei are și dreptul de a reține cauza și a o judeca.

Dreptul suveran al instanței de apel, de a putea retrimite chestiunea primei instanțe, e unanim deza-probat de juriști fiindcă prin aceasta se târăgănează foarte mult soluționarea proceselor, cari în urma plimbării dosarelor dela instanța de apel la cea de fond și înapoi, devin aproape interminabile și ocazionatează cheltuieli destul de grele, pe cari o procedură rațională nu le-ar putea jutsifica.

Astfel, desele retrimiteri a proceselor către primele instanțe pun părțile mai sărace în situația de a nu mai putea purta cheltuielile judiciare și a-și abandona în consecință drepturile lor.

Se cunosc cazuri, în cari din motive relativ puțin importante, procesele au fost de nenumărate ori retrimise primelor instanțe menținându-se astfel în curs peste 10 ani fără a fi luat sfârșit.

Cu titlu de exemplu amintim, din nenumărate spețe, procesul de tulburare de posesie pendinte la Judecătoria Vatra Dornei sub nr. C. I. 773/23 care e de urgentă soluționare, potrivit paragr. 455 proced. civ. bucovinene.

În acest proces, cererea introductivă de instanță s'a înaintat la 2 Noemvrie 1923, litigiul durând până azi încă nesoluționat, deci aproape 13 ani; au lucrat 4 judecători și s'au dat 6 sentințe de retrimiterie.

Se înțelege dela sine că aceste retrimiteri rămase faimoase în procedura bucovinene sunt considerate ca o variantă, legal patronată, de țagada de dreptate.

În ordinea ideilor de față trebuie să arătăm că instanțele de apel bucovinene practic retrimiteria chiar

în cazurile, când este vorba de o simplă aplicațiune a legii la fapte constante, când ar trebui ele înșile să statueze în fond.

Spre a mai scoate în relief cele de mai sus ne referim la un caz practic în care se judeca o chestiune ce privea Casa de Asigurare socială ca parte litigioasă.

Judecătoria fiind de părere că acest așezământ este o instituțiune de stat, după cum rezultă din întreg spiritul legii de organizare a caselor de asigurare din 8 Aprilie 1933, în care sens a opinat și Comisiunea consultativă a Ministerului Justiției, a trimis cauza spre a se judeca, judecătoriei de ocol din capitala județului, ca for competent, conform art. 27 alin. 5 din legea organizării corpului de avocați publici, publicată în Monitorul Oficial nr. 135 din 1933.

Declarându-se apel în contra acestei hotărâri, instanța de apel a casat-o și a retrimis cauza primei instanțe, pentru pretinsa omisiune esențială, deoarece nu s'ar fi motivat destul de amplu părerea de drept adoptată asupra calității juridice a casei de asigurare, deși judecătorul a redactat motivele judicios pe două pagini și a invocat și avizul comisiei consultative a Ministerului de Justiție sus amintit.

Nu începe îndoială, că nici cea mai largă interpretare a facultății de retrimiterie, acordată instanțelor de apel, nu poate justifica o astfel de hotărâre care de altfel împieteză și asupra principiului *jura novit curia*, reținut în paragr. 121 al proc. civ. buc. din care rezultă că cunoștința legilor este totdeauna presupusă instanțelor judecătorești.

Cazuri similare sunt la ordinea zilei.

Prima lege de accelerare din anul 1925 a remarcat acest inconvenient și a adoptat principiul procedural al Vechiului Regat, acordând și apelurilor dela judecătoria din Bucovina drept devolutiv.

Din cauza unei omisiuni, de sigur, neintentionate, recenta lege de accelerare din 1929 n'a mai dat apelurilor, ce țin de competența judecătoriilor bucovinene caracter devolutiv, așa că vechile promenade judiciare au înviat iarăși, având repercusiunile lor detestabile asupra proceselor celor mai frecvente dela judecătoria.

Numai dacă s'ar restabili situația, ce a fiintat sub dominațiunea primei legi de accelerare, s'ar putea remedia inconvenientul procedural de care ne ocupăm și care e foarte prejudicios bunului mers al justiției în Bucovina.

Cum în Vechiul Regat apelurile dela judecătoria sunt fără excepție cu efect devolutiv, am fi de părere a se înlătura pe cale de legiferare promenadele juridice bucovinene, încă înainte de a se introduce noua procedură civilă, unificându-se astfel cu un ceas mai devreme o lature însemnată a dreptului nostru formal în materia destul de importantă a căilor de atac.

Această măsură ar avea de altfel ca imediat rezultat și urgentarea soluționării unei serii întregi de procese cari tot continuă a încălca condicele judecătorești fără sorți de a fi terminate sub actualul regim cu toate demersurile administrative ce s'au făcut pentru remedierea neajunsului amintit unanim repudiat al permanentizării proceselor civile din Bucovina.

ORESTE TERNĂVEANU

Judecător-președinte

GEORGES POPESCO, *Le droit de rétention en Droit Anglais* (Paris, Librairie Rousseau).

Sunt teze de doctorat — puține la număr — destinate să supraviețuiască examenului în vederea căruia au fost scrise.

Le găsești citate de cele mai multe ori în monografiile și tratatele moderne, fiindcă cele câteva sute de exemplare în care au fost tipărite, s'au epuizat de mult. O bibliotecă publică sau biblioteca autorului, îți mai poate permite să citești o astfel de carte, care foarte rar va mai putea fi retipărită.

Am descoperit de curând lucrând la unificarea legislațiilor comerciale o astfel de lucrare, datorită d-lui Georges Popescu. Este o admirabilă teză de doctorat, susținută la Facultatea de Drept din Paris, asupra dreptului de retențiune în dreptul englez, francez, german și elvețian.

Importanța materiei tratate nu trebuie să scape nimănui: este vorba de asigurarea creanțelor lichide și exigibile ale unui creditor cărui i se permite să rețină obiectele mobile sau titlurile de credit aparținând debitorului său și care se găsesc în posesiunea sa „possessory lien”. Acest drept nu-i acordat însă tuturor creditorilor ci numai unora dintre ei, dintre cari trebuie să menționăm în special: reprezentanții comerciali, bancherii, agenții de schimb, agenții de asigurare și în numeroase cazuri din domeniul dreptului maritim. Se poate vedea deci, că materia, în care dreptul de retențiune joacă un rol mai important este cea comercială și maritimă, din care cauză studiul d-lui Georges Popescu prezintă pentru noi un interes deosebit, fiindcă în domeniul dreptului comercial și acel maritim s'au făcut nenumărate încercări — care au dat adeseori rezultate satisfăcătoare — pentru apropierea sistemelor de drept continentale de acel anglo-american.

Incursiunea pe care o face apoi d-sa în dreptul comparat, ne permite să avem o imagine clară asupra profilului juridic al acestei importante, dar totuși atât de puțin cunoscute instituții juridice. Recomandăm deci tuturor celor pasionați de studii juridice, — care să depășească codul dreptului pozitiv român — admirabila lucrare a d-lui Georges Popescu.

PAUL I. DEMETRESCU

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. U.
Audiența dela 1 Octombrie 1936
Președinția d-lui D. VOLANSCHI Prim-Președinte
D. Ilea cu Fiscul
Decizia nr. 180 Dosar nr. 72/936

Neconstituționalitate. Contravenție la legea monopolurilor Statului. Nu se cere intenția frauduloasă. Dispozițiune constituțională. Art. 98 din legea pentru administrarea și exploatarea monopolurilor Statului.

Art. 98 alineatul ultim din legea pentru administrarea și exploatarea monopolurilor Statului, prevăzând că instanțele judecătorești în niciun caz nu vor putea să achite pe contravenient pentru lipsa de intențiune frauduloasă, nu este nevoie, pentru existența infracțiunii, de constatarea elementului intențional, legiuitorul penal putând fixa elementele componente ale unei infracțiuni, după cum crede că reclamă interesul general, întru cât niciun text din Constituție nu aduce vreo îngrădire în această privință. Singura obligațiune a legiuitorului este aceea de a nu crea între persoanele contraveniente la o aceeași dispozițiune penală deosebiri.

Prin urmare, dispozițiunea art. 98 alin. ultim din legea monopolurilor Statului nu contravine art. 8 alin. II, 10, 12 și 101 alin. ultim din Constituție.

Curtea,

Asupra chestiunii neconstituționalității art. 98 din legea pentru administrarea și exploatarea monopolurilor Regatului României:

Având în vedere acele dosarului din care se con-

stată că prin deciziunea nr. 5239 din 13 Iulie 1934 a Casei Autonome a Monopolurilor Regatului României, Dumitru A. Ilea, domiciliat în comuna Regele Carol II, Județul Vâlcea, este condamnat să plătească amenda de lei 40.500 pentru faptul că a plantat 810 fire de tutun fără a avea autorizația Casei Autonome a monopolurilor;

Că apelul făcut de D. Ilea contra deciziunii de mai sus a fost respins de Tribunalul Vâlcea s. II prin deciziunea nr. 2756 din 20 Decembrie 1934;

Că împotriva acestei ultime deciziuni Dumitru Ilea a declarat recurs înaintea Curții de Apel din Craiova s. II, care a fost respins prin deciziunea nr. 1111 din 1936, dispunându-se totodată trimiterea dosarului Secțiunilor Unite pentru judecarea chestiunii neconstituționalității invocată de recurent.

Văzând motivul de neconstituționalitate astfel formulat:

I. — Neconstituționalitatea art. 98 din legea pentru administrarea și exploatarea monopolurilor, deoarece acest articol e contra principiilor puse de art. 8 alin. II, 10, 12 și 101 alin. II din Constituție, prin faptul că creează privilegiul în lupta judiciară, nimicind principiul constituțional de egalitate în fața legilor țării.

Intr'adevăr, prin art. 8 alin. II, 10, 12 și 101 alin. II din Constituția României, se proclamă marele principiu al egalității tuturor cetățenilor acestei țări în fața legii, precum și abolirea în perpetuu a oricăror privilegii care ar tinde să creeze inegalități de tratament în lupta judiciară.

Pe când în procedura dreptului comun, stabilirea intenției frauduloase este de esența însăși a delictelor ce se impută, art. 98 al legii pentru administrarea și exploatarea monopolurilor din 2 Iulie 1930 stabilește ca normă generală o regulă contrară, anume pedepsirea chiar dacă se constată lipsa de intenție frauduloasă.

O asemenea dispoziție apare nu numai draconică și lipsită de orice bază juridică, dar ea isbește direct în principiul egalității tuturor cetățenilor în fața legilor țării, principiu de ordin constituțional, deoarece nu se poate concepe ca în procesele de drept comun cetățenii să fie supuși unui regim de egalitate perfectă, iar atunci când e parte civilă C. A. M. echilibrul să se strice creându-se în favoarea acestei instituții un privilegiu pe care Constituția țării nu-l permite.

Având în vedere că prin acest motiv se susține că art. 98 din legea pentru administrarea și exploatarea monopolurilor Regatului României, violează art. 8 alin. II, 10, 12 și 101 alin. II din Constituție, fiindcă lovește direct în principiul egalității tuturor cetățenilor în fața legilor țării;

Considerând că art. 98 alin. ultim din sus citata lege prevede următoarele:

Instanțele judecătorești în niciun caz nu vor putea să achite pe contravenient pentru lipsă de intențiune frauduloasă.

Că din aceasta urmează că, pentru existența infracțiunii la legea monopolurilor Statului, nu este nevoie de constatarea elementului intențional;

Considerând că legiuitorul penal poate fixa elementele componente ale unei infracțiuni, după cum crede că reclamă interesul general, niciun text din Constituție neaducând vreo îngrădire în această privință;

Că singura obligațiune a legiuitorului este aceea de a nu crea deosebiri între persoanele contraveniente la o aceeași dispoziție penală și nici a decreta că e-

xistă infracțiune numai în cazul când vatămă anumite persoane și nu există atunci când vatămă pe altele;

Având în vedere că dispozițiunea de lege examinată prin prezentul recurs se aplică fără deosebire tuturor persoanelor cari comit infracțiuni la legea monopolurilor Statului, iar în ce privește partea civilă, o deosebire referitoare la dânsa nici nu este cu puțință, asemenea infracțiuni săvârșindu-se întotdeauna față de una și aceeași instituțiune: Casa Autonomă a Monopolurilor, tocmai din cauza monopolului ce i s'a concedat cu privire la produsele cari formează obiectul legii;

Că astfel fiind, art. 98 din legea sus citată nu atinge principiul constituțional al egalității tuturor cetățenilor înaintea legii și prin consecință recursul urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I.

Audiența dela 21 Februarie 1936

Președinția d-lui Al. Iuca, Președinte

Elena V. Gregorian cu Nae O. Simian și a.

Decizia nr. 247 Dos. nr. 1551/934

Acțiune în complângere. Exploatarea unei păduri peste termenul convențional, fără a tăgădui posesiunea. Nu constituie un act tulburător de posesiune. Art. 1846 și 1847 cod. civ.

Ceea ce imprimă unui act caracterul de act tulburător de posesiune care să justifice intentarea unei acțiuni în complângere, nu este natura lui materială sau modul în care el se produce, ci împrejurarea dacă implică sau nu o contestare a posesiunii altuia, ori o pretenție a unui drept de posesiune.

Prin urmare în speță, constatându-se în fapt că, continuarea exploatării pădurei de către intimat, s'a făcut fără să tăgăduiască dreptul de posesiune al recurenteii, acest fapt nu constituie un act tulburător de posesiune a acesteia și tribunalul decidând astfel, nu a comis nicio denaturare de fapte sau vreo violare a legii.

Curtea,

Asupra recursului făcut de către Elena V. Gregorian, în calitate de tutoare și V. Gregorian în calitate de cotutore al minorei Aurica C. Ionescu, în contra sentinței civile nr. 238 din 1934 a Tribunalului Argeș s. I-a:

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că intimatul în recurs Nae O. Simian, împreună cu G. S. Mateescu, ale cărui drepturi le are astăzi tot cel dintâi, au cumpărat în 1924, pentru exploatarea dela moștenitorii Lahovary 270 ha. pădure de pe moșia Budești, jud. Argeș, moșie care a devenit prin cumpărare proprietate indiviză a minorei Aurica Ionescu și a lui Gh. Mateescu, fostul tovarăș al lui N. O. Simian la exploatarea pădurei. Reprezentanții minorei Aurica Ionescu, pretinzând că termenul exploatării a expirat la 25 Martie 1934, au notificat lui N. Simian la 30 Martie 1934, să le predea pădurea la 2 Aprilie 1934, iar acesta le-a răspuns prin o notificare că exploatarea urmează să continue până la 15 Iunie 1934 și materialul să fie scos în termenul prevăzut de amenajament.

În urma acestuirăspuns, recurentii au intentat ac-

țiune posesorie înaintea Judecătoriai ocolului Jibla, cerând respectarea posesiunii tulburate prin continuarea exploatării peste termenul contractului și amenajamentului, acțiune pe care judecătoria admitând-o, pârîtul a făcut apel; Tribunalul Argeș s. I-a, prin sentința atacată cu recurs, a admis apelul și a respins ca nefondată acțiunea. Pentru a da această soluțiune, tribunalul arată că pentru a fi admisă o acțiune posesorie, trebuie să se dovedească afară de intentarea ei în termen legal și existența unei tulburări de natură a contrazice dreptul de posesiune al reclamantilor, tulburare precedată de o posesiune anuală în condițiunile art. 1846 și 1847 cod. civ. Simplul fapt material sau juridic care nu implică tăgăduirea dreptului de posesiune, nu poate fi înlăturat și prejudiciul la care dă loc nu poate fi reparat, decât pe calea unei acțiuni în daune, sau de va fi cazul, pe calea unei acțiuni născute din contract. În speță — continuă tribunalul să motiveze — din contractul de exploatarea pădurei, din amenajamentul respectiv, din notificarea adresată de apelanți și din întreg fondul dezbaterilor urmate, rezultă că tulburarea de care se plâng recurentii consistă în continuarea exploatării peste termenul prevăzut în contract și amenajament și că apelantul pârît deține folosința terenului cu titlu precar, așa încât orice act săvârșit de el în exercitarea acestei posesiuni precare, nu poate constitui o tulburare a dreptului de posesiune al reclamantei în numele căreia el posedă în baza contractului de exploatare și nu poate fi înlăturată pe calea acțiunilor posesorii, ele fiind rezervate exclusiv pentru tulburările cari implică o contrazicere a dreptului de posesiune. De asemenea arată tribunalul, chiar dacă apelantul ar exploata pădurea peste termenul contractului, nu poate rezulta o transformare a posesiunii sale din precară în utilă, pentru că el prin notificarea răspuns, adresată reclamantei, recunoaște existența contractului, care dă caracterul de precaritate posesiunii sale, și pretinde numai că durata lui ar fi alta decât cea pretinsă de reclamanti, fapt ce poate constitui cel mult un abuz, sau o violare a contractului, care nu poate face obiectul unei acțiuni posesorii în complângere, căci ar duce la cumulare posesoriului, cu petitoriul, cumulare prohibită în o acțiune posesorie.

Văzând criticele aduse sentinței tribunalului prin motivul I de casare astfel formulate:

Greșită interpretare și aplicare la speță a principiilor de drept în materie de posesie; exces de putere, denaturare de acte și de fapte.

Am intentat acțiune posesorie în complângere, pârîtului care s'a apărut recunoscând că îmi tulbură posesia, dar pretinzând că aceasta o face în baza unui contract de exploatare a pădurei de pe terenul unde turbura posesia.

Instanța de apel recunoscând că pentru acțiunea posesorie trebuie să existe un fapt material sau juridic, care să constituie o manifestare evidentă, a intențiunii de a tăgădui dreptul de posesiune, stabilește că tăierea pădurei de pe terenul pe care m'am plâns că mi se tulbură posesia, este un simplu fapt material sau juridic, care nu implică tăgăduirea dreptului de posesiune, în care caz exista numai acțiunea de daune.

În speță posesiunea terenului cu pădure este însuși dreptul de a tăia pădurea, așa că faptul tăierii pădurei este însăși ea exercitarea posesiunii, de aceea instanța de apel numai printr'un exces de putere și denaturare de acte și de fapte așează faptul tăierii pădurei printre acelea care nu implică tăgăduirea dreptului de posesiune, așezare care a condus la respingerea

acțiunii mele rezervându-mi dreptul de acțiune în daune, ceea ce face să transforme dreptul meu de exercitarea posesiunii într-o acțiune în daune.

Acțiunea noastră posesorie în complângere s'a menținut strict la caracterul ei pur administrativ, de a face să înceteze actele de turburare din partea pârîului, fără a se aduce în discuțiune posesiunea însăși sau proprietatea bunului — pe care pârîtul mi-l recunoaște de plano — deci tribunalul greșit a interpretat sensul notificărilor schimbate între noi, cari n'au avut caracterul provocat de drept, ci numai pentru a fixa daunele ce eventual s'ar fi produs de pârî, prin tăerile neregulate, prin stricarea lăstarului, prin nereplantarea artificială a porțiunilor neîmpădurite pe cale naturală și altele — pentru care fapte am arătat prin notificarea noastră că vom face acțiune în daune, drept ce ne-am rezervat și prin acțiunea posesorie.

Faptele materiale de turburarea posesiunii, pe care ne-am întemeiat acțiunea noastră, amenințările, tăerile și ridicările de materiale, rezultă din procesul-verbal dresat de șeful de post Budești și aflat la dosar pe care tribunalul îl ignorează cu desăvârșire, motivând sentința sa pe o pretinsă provocare de drept rezultată din notificările dela dosar.

Considerând că acțiunea posesorie în complângere presupune condițiunea neapărată a existenței unei turburări a posesiunii părții care voește să intenteze această acțiune;

Considerând că un act care nu cuprinde și nu implică pretențiunea unui drept de posesiune, sau contestarea posesiunii aceluia în prejudiciul căruia s'a săvârșit, nu constituie o turburare de posesiune, care să dea dreptul părții păgubite să intenteze acțiunea în complângere;

Că, ceea ce imprimă unui act caracterul de act turburător de posesiune, care să justifice intențarea unei acțiuni în complângere nu este natura lui materială, sau modul în care el se produce, ci împrejurarea dacă implică sau nu, o contestare a posesiunii altuia, ori o pretenție a unui drept de posesiune;

Considerând că în speță Tribunalul Argeș a constatat din faptele și probele produse, că faptul intimatului N. Simian de a continua exploatarea unei păduri după o anumită dată, — fapt pe care recurenta l'a indicat că ar constitui turburarea posesiunii — nu contrazice această posesiune, fiind o deținere a folosinței cu titlu precar, posedând intimatul nu pentru el, ci pentru recurentă în baza unui contract asupra duratei căruia părțile nu sunt de acord;

Considerând că din aplicarea principiilor expuse mai sus, asupra constatărilor de fapt făcute de tribunal, rezultă că continuarea în asemenea condiții a exploatării pădurei de către intimatul N. Simian, — indiferent dacă se face în baza, sau prin violarea, ori în afara dispozițiilor contractului dintre părți, — în orice caz ea nefăgăduind dreptul de posesiune al recurentei, nu constituie un act turburător al posesiunii acesteia; că oricare ar fi natura materială a faptelor din care consistă exploatarea pădurei și oricare ar fi modul în care ele se produc, aceste împrejurări, după cum s'a arătat mai sus, nu au nicio influență în determinarea caracterului de act turburător al posesiunii, așa că tribunalul neținând seama de ele, nu a săvârșit o denaturare de fapte.

Că, deci motivul I de casare este neîntemeiat.

Văzând motivul III de casare astfel formulat:

Nemotivarea sentinței date, prin aceea că tribunalul nu arată pe ce s'a bazat în fapt și în drept, când a tras concluzia și

că tulburarea intimatului nu este de natură a contrazice dreptul de posesie al recurentei,

În adevăr: pentru ca instanța de casare să-și poată exercita în mod eficace controlul său asupra hotărîrii date, trebuie să aibă clar și pe larg expuse considerente de fapt și de drept cari au determinat instanța să soluționeze într'un chip sau altul, litigiul dedus în judecată.

Or, în speță, tribunalul se mărginește a face o simplă expunere de principii în materie de posesii; foarte juste din punct de vedere juridic, fără însă să motiveze și să argumenteze în deajuns cum a făcut aplicațiunea acestor principii la speța de față. Motivarea: Având în vedere că în speță, din contractul de exploatare și amenajamentul respectiv, cât și din notificarea adresată intimatului de apelant, acte produse de intimat în dovedirea acțiunilor, cum și din întreg fondul debaterilor urmate, rezultă că turburarea, etc., pe lângă că este laconică dar nu precizează nimic, în ce privește formarea convingerii instanței pentru a se putea verifica de instanța supremă, dacă aplicarea principiilor de drept la speță este sau nu juridică. A se vedea în ce privește înțelesul și interpretarea actelor cât și a discuțiilor de fapt și de drept urmate în cauză concluziunile noastre scrise dela prima instanță și dela tribunal.

Având în vedere că este inexact în fapt că tribunalul ar fi comis o nemotivare, fiindcă nu ar fi arătat pe ce s'a bazat atunci când a tras concluzia că fapta intimatului de a continua exploatarea pădurei, nu este de natură a contrazice dreptul de posesiune al recurentei, pentru că în realitate tribunalul a arătat că din contractul de exploatare a pădurei și amenajamentul respectiv, din notificarea adresată de intimatul N. Simian și din debaterile urmate în cauză, a constatat că această din urmă parte este numai un deținător cu titlu precar și că prin actele pe cari le exercită, nu contrazice dreptul de posesiune al recurentei

Că, așa dar, motivul III de casare formulat pe nemotivare, este neîntemeiat.

Văzând motivul II de casare astfel formulat:

Violarea principiului că judecătorul principatului este și judecătorul excepțiunii (art. 27 și 32 din legea jud. de ocoale) și exces de putere.

Instanța de apel mai motivează respingerea acțiunii și pe faptul că intimatul pârît deține pădurea în baza unui contract de exploatare cu titlu precar și deci d-sa să poseadă pentru mine reclamant, așa că orice act ar săvârși nu ar putea constitui o turburare a posesiunii mele. Aceasta în afară de chestiunea dacă contractul de exploatare al pădurei a expirat sau nu, ceea ce este o chestiune de fond și pe care refuză să o discute, întru cât o asemenea discuțiune ar impieta asupra fondului în suși ceea ce ar duce la cumularea posesorului cu petitoriul, cumulare prohibită în o acțiune posesorie.

Dar principiul de drept este că judecătorul principalului este și judecătorul excepțiilor; eu am făcut pur și simplu o acțiune posesorie, pârîtul este acela care a ridicat excepțiunea că tae pădurea în baza contractului, deci judecătorul era dator să judece această excepțiune spre a se vedea dacă contractul de exploatare al pădurei mai este sau nu valabil, adică dacă mai poate pârîtul intimat să mai ridice acea excepțiune bazată pe acest contract, lucru pe care l-am cerut dar ne-a fost refuzat. În ce privește cumularea posesorului cu petitorul, nu poate să existe pentru că eu am făcut numai acțiune posesorie nu și în revendicare, proprietatea mi-o recunoaște pârîtul intimat. Dacă totuși ar exista vreun petitoriu cum ar fi asupra proprietății lemnelor ce se tae, acest petitoriu este o excepție pe care o ridică pârîtul intimat și care trebuie tranșată de judecătorul fondului stabilind dacă contractul mai este sau nu valabil, stabi-

lire care ar tranșa și chestiunea de a se ști dacă titlul invocat de intimatul reclamant este precar, precaritate care ar depinde de valabilitatea sau nevalabilitatea aceluși contract de exploatare de pădure. Refuzând dar instanța de apel să discute valabilitatea contractului de exploatare de pădure, violează principiul enunțat mai sus comișând și un exces de putere când stabilește precaritatea și cumularea posesorului cu petitorul fără a stabili dacă contractul de exploatare de pădure este sau nu valabil.

Dela prima vedere se poate constata că termenul contractului de exploatare expirase la 1 Aprilie 1934, deci anterior intentării acțiunii posesorii, iar suprafața exploatăată depășise cu 43 ha. pe cea prevăzută în contractul de vânzare. În speță intimatul opune un drept personal mobilier al său, rezultând dintr'un contract de vânzare de pădure emanând dela autorii mei — contract ce nu-mi poate fi opozabil — întru cât eu nu sunt ayant cause-ul lor cu titlu universal spre a răspunde de toate obligațiunile lor personale, ci sunt un terțiu cumpărător al unui bun determinat — pentru care și în raport cu care sunt ținut a respecta drepturile reale anterior dobândite de alți cumpărători dela același autor, transcrise conform legii. Tribunalul greșește când decide admiterea apelului și respingerea acțiunii, după ce a înlăturat din discuțiune contractele și amenajamentele opuse de pârîtul apelant întru cât față de recunoașterea deplină a pârîtului că posesorii și proprietarii bunului în litigiu suntem noi reclamantii, judecata trebuia să respingă apelul și să admită acțiunea, rezervând pârîtului acțiunea în daune.

Considerând că în urma respingerii motivului I de casare, rămâne constant, că în condițiunile existente în speță nu era admisibilă o acțiune posesorie în complângere, pentru că intimatul N. Simian nu pretindea pentru el un drept de posesiune și nici nu contesta dreptul de posesiune al recurenteii;

Că nefiind admisibilă atare acțiune, urmează că toate chestiunile puse în discuțiune prin motivul II de casare sunt fără interes a fi examinate;

Că în consecință nefiind întemeiat niciunul din motivele de casare, recursul trebuie respins fixându-se cheltuelile de judecată, prin apreciere, la suma de 3000 lei;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

NOTA. — Vânzătorul unei păduri spre tăere poate el să exercite acțiunea posesorie în contra cumpărătorului pe motiv că ar fi fost tulburat în posesiunea pădurei vândute prin faptul că cumpărătorul a continuat exploatarea peste termenul contractului și amenajamentului? Iată chestiunea asupra căreia Inalta Curte a fost chemată să se pronunțe și pe care a rezolvat-o în sens negativ, confirmând soluțiunea dată de instanța de fond. Inalta Curte pleacă dela premisa că, pentru exercițiul unei acțiuni posesorii, nu-i suficient ca reclamantul să dovedească că întrunește în persoana sa condițiunile enumerate de art. 31 din legea judecătoriilor de ocoale, pentru exercițiul acțiunii posesorii, dar trebuie să stabilească în același timp că tulburarea sa deposedarea de care se plânge a fost comisă de cel ce pretinde el însuși posesiunea lucrului; că prin urmare atunci când actul comis de pârît constituie exercițiul abuziv al unui drept convențional sau violarea unui contract fără însă a se pune în discuțiune și a se contesta posesiunea pretinsă de reclamant, nu poate fi vorba de o tulburare de posesiune și deci nu este loc la o acțiune posesorie.

Credem că soluțiunea dată de Inalta Curte este conformă principiilor care guvernează acțiunile posesorii.

Este adevărat că art. 31 din legea judecătoriilor de ocoale nu prevede decât condițiunile pe care trebuie să le îndeplinească reclamantul pentru a putea intența cu succes o acțiune posesorie, fără să se preocupe de chestiunea calității în care pârîtul a comis tulburarea de care se plânge reclamantul; nu-i mai puțin adevărat însă că rezultă din chiar natura acțiunilor posesorii, că ele pun în discuțiune chestiunea de a se ști căreia din părțile litigante i se cuvine posesiunea lucrului în litigiu; că prin urmare, atunci când între părțile litigante există un raport obligatoriu preexistent, când defendorul recunoaște calitatea sa de detentor precar al lucrului în litigiu și prin urmare, nu contestă posesiunea reclamantului, neînțelegerile și dificultățile la care dă naștere interpretarea greșită sau aplicarea abuzivă a contractului de către pârît, trebuie să fie rezolvate pe calea dreptului comun și nu pe calea excepțională a acțiunilor posesorii.

Când însă autorul tulburării deși detentor cu titlu precar pretinde că a lucrat în baza unui contract încheiat cu un terțiu și în numele acestuia ca spre pildă în calitate de chiriaș sau arendaș, chestiunea posesiunii fiind pusă în discuțiune prin faptul că autorul tulburării lucrează în calitate de reprezentant al terțului care pretinde posesiunea bunului în litigiu, reclamantul tulburat va putea, după alegerea sa, fie să intenteze acțiune posesorie contra detentorului, fie contra terțului în numele căruia detentorul este considerat că a comis tulburarea.

ALEX. CERBAN

Profesor de Drept civil la Universitatea din București

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 6 Otomvrie 1936

Președenția d-lui CONST. G. RĂTESCU Președinte

Ana Constantinescu și a. cu Dr. Ion Georgescu

Decizia civilă nr. 1464 Dosar nr. 2909/935

Citațiuni. Imobil compus din mai multe etaje și apartamente. Dacă agentul judecătoresc trebuie să se transporte la apartamentul ocupat de cel citat. Soluțiune afirmativă. Art. 74 pr. civ.

Cu ocaziunea comunicării unui act de procedură, conform art. 74 pr. civ., la un imobil compus din mai multe etaje și apartamente, agentul judecătoresc este obligat să constate și să indice prin procesul-verbal respectiv etajul și apartamentul din imobilul la care s'a făcut acea comunicare chiar și atunci când partea care determinându-și domiciliul numai cu arătarea străzii și numărului casei în care locuiește, n'a făcut o atare indicațiune.

Curtea, în complectul de divergență prevăzut de art. 15 din legea sa organică, a luat în cercetare motivul II de casare, partea I, formulat de recurenții Ana Constantinescu, Ecaterina Bărbulescu, Maior C. L. Constantinescu, tutor, și Gheorghe Brezeanu în recursul făcut contra deciziei cu nr. 81 din 1935 a Curții de Apel din București, s. V, și anume chestiunea de a se ști dacă cu ocaziunea comunicării unui act de procedură, conform art. 74 pr. civ., la un imobil compus din mai multe etaje și apartamente, cum este cazul în speță, agentul judecătoresc este obligat să constate și să indice prin procesul-verbal respectiv, etajul și apartamentul din imobilul la care s'a făcut acea comunicare, chiar și atunci când partea care determinându-și domiciliul numai cu arătarea străzii și numărului casei în care locuiește, n'a făcut o atare indicațiune, ori este suficient ca agen-

tul să indice numai domiciliul fără arătarea etajului sau apartamentului în cazul în care partea nu le-a arătat prin petițiunea sa.

Ascultând pe d-l avocat Coti Stoicescu în susținerea părții I a motivului II de casare, dedusă în divergență, pe d-l avocat Chiriacescu în combateri, și, pe d-l procuror Ariton în concluziunile puse pentru respingerea motivului de mai sus,

Curtea,

Având în vedere că din deciziunea supusă recursului rezultă că prin deciziunea nr. 365 din 1932 Curtea de Apel din București s. IV-a, a respins ca nefondate apelurile făcute de Dr. I. Georgescu în contra sentințelor nr. 592 din 1927 și 805 din 1928 ale Tribunalului Ilfov s. II-a;

Că, la executarea acestei decizii Dr. I. Georgescu făcând contestație, — între altele pe motivul că imobilul din Piața Amzei nr. 1, unde se arată că s'a îndeplinit procedura pentru termenul când s'a pronunțat decizia contestată, se compune din 5 etaje și mansardă, iar procesul-verbal nu arată la ce anume etaj a fost afișată citația, așa că s'a violat art. 74 proc. civ., — Curtea de Apel, gășind întemeiat acest motiv, a admis contestația prin deciziunea nr. 369 din 1933;

Că, după ce această deciziune a fost casată de secția II-a a acestei Inalte Curți, pentru omisiune esențială, — Secțiunea V-a a Curții de Apel a admis din nou contestația, pe același motiv, prin deciziunea cu nr. 81 din 1935, atacată la rândul-i cu recurs, de Ana Constantinescu, Ecaterina Bărbulescu, Maior C. L. Constantinescu, tutor, și G. Brezeanu, în sprijinul căruia recurenții au formulat două motive de casare, motivul II având următorul cuprins:

Vioarea și greșita interpretare a art. 74 pr. civ. și art. 35 din legea accelerării judecăților din 19 Mai 1925, exces de putere, nemotivare, comisune esențială și eroare grosieră de fapt.

Curtea a considerat procedura viciată pentru termenul de 18 Octombrie 1932, pe considerațiunea că procesul-verbal de afișarea citațiunii în strada Piața Amzei nr. 1, colț cu calea Victoriei, nu cuprinde mențiunea etajului și apartamentului la care domiciliul citatului Dr. Georgescu.

Judecând astfel instanța de fond a violat dispozițiunile art. 35 din legea accelerării, întru cât apelantul Dr. Ion Georgescu nu a indicat prin petițiunile de apel etajul și apartamentul în care locuia, ci numai strada și nr. și, în lipsa acestei indicațiuni, agentul judiciar s'a conformat în totul dispozițiunilor art. 74 pr. civ. arătând că a afișat citația pe ușa casei la domiciliul citatului, așa cum însuși contestatorul l'a indicat în petiția de apel (în acest sens, decizia nr. 1754 din 1933 (dos. nr. 1209 din 1933) a Inaltei Curți de Casație s. II-a).

Dar chiar în ipoteza că agentul judiciar ar fi ținut să facă personal cercetări, pentru a afla ce apartament din imobil ocupă citatul, în speța de față am susținut și am arătat Curții că din procesul-verbal de afișare se constată că agentul a făcut aceste cercetări, dar negăsindu-l prezinte pe citat, nici vreo persoană din familie, nici vreun om de serviciu, a lipit citația pe ușa casei la adresa arătată.

În motivul I de contestație, contestatorul însuși recunoaște că la data de 18 Octombrie 1932 nu mai locuia în acel imobil de 4 ani, ceea ce se dovedește și cu certificatul Comisariatului Circ. 32 nr. 7984 din 1934 depus de contestator.

În această situație, agentul care era trimis să îndeplinească procedura nu putea face altfel decât să afișeze citația pe ușa casei la adresa arătată. Menționăm că și la alte termene, la Curtea de Apel s. IV-a, afișarea s'a făcut tot pe ușa casei și

contestatorul a luat cunoștință și a răspuns în apel (termen 12 Martie 1929, jurnal nr. 1869 din 1929).

Cu toate că am relevat această împrejurare de fapt și am cerut respingerea contestației și pe acest motiv, totuși deciziunea atacată cu recurs nu se preocupă de acest mijloc de apărare, așa că urmează a fi casată și pentru nemotivare, omisiune esențială și eroare grosieră de fapt.

Având în vedere că la termenul de 24 Iunie 1936, fixat pentru judecarea recursului, această secțiune a respins motivul I de casare, prin decizia cu nr. 1161 din 1936, și a constatat că s'a ivit divergență asupra motivului II partea I, și anume asupra chestiunii de a se ști dacă, cu ocaziunea comunicării unui act de procedură, conform art. 74 proc. civ., la un imobil compus din mai multe etaje și apartamente, cum este cazul în speță, agentul judecătoresc este obligat să constate și să indice prin procesul-verbal respectiv etajul și apartamentul din imobilul la care s'a făcut acea comunicare, chiar și atunci când partea care determinându-și domiciliul numai cu arătarea străzii și numărului casei în care locuiește, n'a făcut o atare indicațiune, ori este suficient ca agentul să indice numai domiciliul fără arătarea etajului sau apartamentului în cazul în care partea nu le-a arătat prin petițiunea sa.

Având în vedere că art. 74 proc. civ., prescrie în alin. I, 4 și 5 că:

Citațiile se dau sau persoanei, sau la domiciliul ori reședința persoanei.

Dacă agentul nu găsește pe cel chemat la domiciliul său, va da citația unei persoane din familia lui, care locuiește cu dânsul; în lipsa acesteia unui om de serviciu, cerând adeverință; iar în lipsa lor o va lipi pe ușa citatului.

În caz când aceste persoane nu voesc să primească citația, sau nu vor voi, ori nu vor putea da adeverință de primire, sau, în lipsa lor, o va lipi pe ușă, agentul va constata împrejurările printr'un proces-verbal încheiat față cu comisarul respectiv, sau primarul în comunele rurale, sau ajutoarele lor.

Considerând că din moment ce după textul de lege de mai sus, agentul este obligat ca în prim rând să înmâneze citația celui citat, și, numai în lipsa acestuia, celorlalte persoane din familia sau din serviciul său, urmează că în cazul când persoana citată locuiește într'un imobil compus din mai multe apartamente sau mai multe etaje și apartamente, agentul este neapărat ținut să facă investigațiunile necesare și să se ducă chiar la apartamentul în care locuiește cel citat, pentru că numai astfel agentul poate fi pus în măsură, fie să înmâneze citația celor acolo prezenți, fie să constate prin procesul-verbal ce va încheia lipsa lor și afișarea citației „pe ușa citatului”, cum se exprimă legiuitorul prin art. 74 proc. civ.; și numai astfel, prin îndeplinirea acestor formalități, cel citat poate fi presupus că a luat cunoștință de termenul prevăzut în citație;

Că, în atari condițiuni, devine fără interes dacă cel citat, cu ocaziunea arătării domiciliului său a indicat ori nu și etajul sau apartamentul în care locuiește, niciun text de lege neimpunându-i o atare obligațiune;

Considerând că în speță este constant prin deciziunea supusă recursului că imobilul la care a fost citat intimatul Georgescu este compus din 5 etaje și mansardă, iar procesul-verbal de constatarea afișării citației, prin care intimatul era citat pentru termenul de 18 Octombrie 1932 nu menționează că agentul însărcinat cu înmânarea ei s'a transportat la apartamentul ocupat de numitul intimat;

Considerând că în atari condițiuni procedura pentru termenul arătat nu a fost îndeplinită în conformitate cu legea, așa că instanța de fond era îndrituită a admite contestația pe acest motiv;

Că, dar, partea I a motivului II de casare, dedusă în divergență, este nefondată și ca atare cată să fie respinsă, urmând ca partea II a acestui motiv să fie judecată de complexul obicinuit la termenul ce se va fixa la stăruință;

Pentru aceste motive, Curtea respinge partea I a motivului II de casare, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 12 Mai 1936

Președinția d' lui TH RADU Consilier

Eleonora Baboianu cu M. Opreanu și. a.

Decizia nr. 1558 Dosar nr. 5667/934

Opoziție penală. Făcută de soț în numele soției sale în baza unei procuri generale. Nulitate. Art. 137 și 199 pr. pen., art. 1536 cod. civ.

Conform art. 137 și 199 pr. pen. declararea opoziției la Camera de punere sub acuzare, ca să fie regulată și valabilă, ea trebuie făcută de însăși partea sau de către un mandatar special împuternicit, conform art. 1536 cod. civ. Deci o procură generală nu îndrituiește pe mandatar să uzeze de această cale de atac în numele mandantului pe care îl reprezintă, iar opoziția astfel declarată rămâne nulă, ca făcută de o persoană căreia legea nu-i recunoaște o astfel de calitate.

Prin urmare, opoziția făcută de soț în numele soției sale, în baza unei procuri generale, este nulă și instanța de fond hotărînd astfel nu a violat niciun text de lege.

Curtea,

Asupra recursului declarat de Eleonora N. Baboianu în contra dec. Camerei de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de Apel Buc. cu nr. 738 din 1934.

Având în vedere motivul de casare invocat și intitulat;

Exces de putere, greșită interpretare a art. 199 pr. pen. și art. 1536 cod. civ., redactat astfel:

Deciziunea atacată constată că ordonanța definitivă nr. 101 din 6 Iunie 1934 a judelei instructor al Cab. 7 Trib. Ilfov, a fost atacată cu opozițiune, în termen legal, printr'o petițiune purtând semnăturile El. N. Baboianu și N. Baboianu ca soț, pentru autorizare; că semnătura recurentei e contrafăcută de soțul său; că, cuvintele „și procurator proc. 8815 din 1931 a dause sub semnătura proprie a d-lui N. Baboianu, după cuvintele „soț pentru autorizare” au apărut după data de 25 Iunie 1934; că la dosar există procura generală nr. 8815 din 1931 dată de recurentă soțului său, în virtutea căreia acesta a sezișat parchetul și s'a constituit parte civilă și în fine că acesta s'ar fi comportat ca procurator al reclamantei fără a avea această calitate.

În acest mod acea deciziune ajunge la respingerea opozițiunii. Din termenii generali ai art. 4 alin. II și 6 pr. pen., reiese neîndoios, că în virtutea puterii maritale soțul poate pune în mișcare acțiunea publică și a urmări repararea leziunilor cauzate soției sale (C. Rătescu, vol. I, pag. 8 nr. 2 și pag. 36 nr. 114). Prin urmare în principiu soțul nu are nevoie de o împuternicire specială din partea soției sale, spre a se putea constitui parte civilă, a angaja valabil și a purta valabil un proces penal ca parte civilă.

Deci, dispozițiunile art. 62 și 30 pr. pen., relative la împuternicirea specială care nu este prevăzută sub pedeapsă de nulitate, nu sunt aplicabile soțului, constituit parte civilă în locul și în numele soției sale. Dar atunci când pe lângă aceasta, soția printr'o procură generală a conferit soțului său cele mai întinse puteri de reprezentare a sa înaintea justiției, conferindu-i și dreptul de a face în locul și în numele său, toate speciile de apărări, și de atacuri, pentru valorificarea, conservarea și urmărirea pretențiunilor, intereselor și drepturilor sale, cum e în speță și după cum rezultă în mod neîndoios din procura generală nr. 8815 din 1931, aflată la dosar, dreptul soțului de a o semna valabil pe soția sa într'o declarațiune de opozițiune, e un drept care nu poate fi tăgăduit. Simplul fapt al semnării acelei declarațiunii de către soț cu mențiunea „ca soț pentru autorizare” alături de numele soției iscălită tot de el, e suficient pentru a face ca declarațiunea respectivă să-și producă toate efectele ei. În fapt este necontestat că d-l Baboianu a semnat în declarațiune numele soției sale, că sub iscălitura ei și-a pus și el și a semnat, manu proprio, viza de autorizare e suficientă, pentru a angaja valabil instanța. Or, când s'ar fi produs adausul explicativ, că soțul a semnat opozițiunea și ca procurator al soției sale, el nu era necesar și nici nu schimba nimic în situațiunea și atitudinea juridică a părților din proces, bine fixată și precizată, prin declarațiunea inițială de constituire ca parte civilă, prin procura generală atasată la ea ab initio, ca și prin toate comportările următoare în tot timpul duratei instrucției. Încât nefiind vorba despre „acte de înstrăinare ipotecară, sau despre acte ce trec peste administrațiunea ordinară” greșit se invocă dispozițiunile art. 1536 c. c., care nu pot avea nicio aplicare în speță. Tot atât de greșit se invoacă și dispozițiunile art. 199 pr. pen. relative exclusiv la depunerea mijloacelor de apel, formalitate care nu poate fi gravă sau substanțială, decât aceea prevăzută de art. 30 și 62 pr. pen. Și dacă consecințele constituirei de parte civilă se creează prin angajarea instanței penale, acea din art. 138 pr. pen., nu e nici alta și nici mai gravă, deși nu poate comporta formalități sine qua non. Numai arare ori procedurile noastre în vigoare instituiesc un formalism asemănător celui roman, dar atunci au și grija să edicteze și sancțiunea nulității. În acest mod dezideratele de formalism care pot isvorî din lege rămân simple deziderate și numai prin exces de putere pot conduce la interpretări și aplicări eronate.

Dar chiar aceeași Onor. Cameră de Acuzare în chestiunea Popescu-Pera (dec. din 11 Februarie 1931) a declarat că procurile date de comune rurale, unor mandatarî țărani ca să le reprezinte la instanțele agrare, pot fi valabil utilizate de substituții acelor mandatarî, pentru a se constitui părți civile și a ataca cu opozițiune ordonanțele definitive (nr. 197 din 17 Oct. 1930 a aceluiasi cabinet VII al Trib. Ilfov) adăugând că dovedirea falșului interesând ordinea socială, intervențiunea comunelor în afară de interesul lor propriu, poate fi justificată și pe interesul social, interes care de sigur că există și în speță. Numai prin exces de putere și greșită interpretare și aplicare a unor texte de procedură streine materiei, hotărîrea atacată consacră un formalism nerecunoscut de lege și contrar spiritului ei ca și tuturor precedentelor create în această materie și respinge ca făcută de o persoană fără de calitate, o opozițiune făcută de un procurator general, cu procură depusă la dosar ab initio și care chiar numai ca soț legitim al părții civile are dreptul de a lucra valabil în locul și în numele soției sale.

Având în vedere că, prin deciziunea atacată, Camera de punere sub acuzare, constată opoziția semnată de către reclamanta El. N. Baboianu în calitate de parte civilă contra ordonantei definitive cu nr. 101 din 1934 a judecătorului de instrucție al

Cabinetului 7 Trib. Ilfov este semnată de soțul său N. Baboianu, care a semnat și personal ca soț pentru autorizare;

Că, după expirarea termenului în care se putea introduce opoziția și după ce s'a ordonat un supliment de instrucțiune, cu scopul de a se stabili de cine este făcută semnătura de pe opoziție și de pe petițiile cu motivele acestei opoziții, s'a adăugat în josul semnăturii N. Baboianu după cuvintele soț pentru autorizare și mențiunea prin procurator proc. 8815 din 1934;

Că pe baza acestor constatări de fapt instanța respinge opoziția ca fiind făcută de o persoană fără calitate, motivând că, în principiu orice acțiune judiciară ca și folosirea căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești constituiesc acte de dispozițiune și că pentru asemenea acte art. 1536 cod. civil este categoric când cere un mandat special și în vederea acestei cerințe și pentru înlesnirea oficiului lor, prin legea pentru organizarea corpului de avocați derogându-se del. principiul textului de mai sus în favoarea avocaților, numai acestora, li s'a acordat prin art. 67 și următorii din această lege, dreptul să facă actele de procedură în numele clientului mandant.

Că această dispozițiune fiind derogatorie și constituind o excepție dela principiile dreptului comun, ea este de strictă interpretare și nu poate fi aplicată prin analogie și altor persoane streine de profesiunea de avocat, cum este în speță N. Baboianu, soțul reclamantei oponente, care nu putea face o asemenea opoziție.

Că prin aceeași deciziune se pune și ipoteza când în contra dispozițiilor art. 67 din legea avocaților soțul ar fi primit mandat dela soția sa ca să o reprezinte în justiție și motivează că și în acest caz avea nevoie de o procură specială conform art. 137 pr. pen. combinat cu art. 199 pr. pen.;

Că de asemenea Camera de punere sub acuzare discută și împrejurarea ipotetică și anume că nu ar fi fost necesar că N. Baboianu să fi avut o împuternicire specială din partea soției sale când a introdus opoziția și motivează că, nici în acest caz, opoziția nu este valabilă, deoarece s'a stabilit că în momentul când această opoziție a fost introdusă, purta semnătura Eleonora N. Baboianu și N. Baboianu ca soț pentru autorizare și ca atare nu fusese făcută de N. Baboianu ca procurator al soției sale.

Considerând că art. 137 proc. pen. prevăzând dreptul de opoziție împotriva ordonanțelor definitive ale judecătorilor de instrucție, nu a reglementat forma în care au a se face asemenea opozițiuni, așa încât din acest punct de vedere și anume al condițiilor pe care trebuie să le îndeplinească cererea de opozițiune, urmează a se aplica afr. 198 pr. pen. și următorii, referitoare la modul declarațiunii apelului în general, întru cât opoziția despre care tratează art. 137 pr. pen., este și ea tot un apel, fiind adresată unei jurisdicțiuni de al doilea grad care în materie de instrucție, este Camera de punere sub acuzare.

Considerând că, prin art. 199 pr. pen. se prevede cu privire la depunerea mijloacelor de apel că cererea cuprinzătoare a acestor mijloace va fi subscrisă de către apelant sau de un anume împuternicit al său și în acest din urmă caz, procura va rămâne anexată la cerere;

Că deci, valabilitatea motivelor de apel și luarea lor în discuțiune fiind subordonată de legiuitor condițiunii ca petițiunea ce le cuprinde să fie semnată chiar de apelant sau de un mandatar cu procură specială, nu există nicio rațiune ca introducerea opoziției să fie dispensată de o atare formalitate și în baza

unei procuri generale, cu atât mai mult, cu cât ea joacă un rol principal angajând o instanță de judecată și prin consecință prezintă o importanță deosebită.

Considerând dar că declararea apelului de fond și declararea opoziției la Camera de punere sub acuzare nu poate fi regulată și valabilă decât dacă este făcută de însăși partea sau de către un mandatar special al său, a cărui procură după cum am arătat mai sus, se prevede expres să fie atașată la cerere;

Că, de aici rezultă, că o procură generală nu îndrituiește pe mandatar să uzeze de această cale de atac în numele mandantului pe care îl reprezintă; iar opoziția declarată astfel rămânând nulă, ca fiind făcută de o persoană căreia legea nu-i recunoaște o asemenea calitate;

Că deci Camera de punere sub acuzare a făcut o bună aplicațiune a art. 199 pr. pen. și deciziunea sa menținându-se pe această motivare, este inutil a se mai discuta aplicarea art. 1536 cod. civil, astfel că motivul de casare este nefondat și recursul urmează a

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc. se respinge ca atare;

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 24 Aprilie 1936

Președinția d-lui C. CRĂCIUNESCU, consilier

Uzinele Lanz cu Lică Marin

Decizia nr. 738 Dosar nr. 799/935

Autoritate de lucru judecat în penal. Inculpat condamnat definitiv în instanța penală pentru delictul de rănire prin imprudență. Proces civil de daune. Partea civilă nu mai poate repune în discuție culpa inculpatului. Art. 1204 c. civ.

1. — *Dacă într'un proces penal se stabilește vinovăția cuiva pentru delictul de rănire prin imprudență și dacă partea civilmente responsabilă nu a fost chemată în instanța penală, întru cât reclamantul nu a formulat pretențiuni contra sa, hotărârea penală pronunțată cu această ocazie are putere de lucru judecat numai în ce privește vinovăția penală a prepusului într'un eventual proces civil pe care partea lezată l'ar porni contra constentului.*

Comitentul nu poate invoca relativitatea lucrului judecat în această materie, fiindcă procesul penal nu s'a purtat între partea civilă și inculpat, ci între ministerul public și inculpat, reclamantul stând în instanță numai pentru apărarea intereselor sale civile, daunele civile fiind un accesoriu și o consecință a procesului penal.

2. — *Hotărârile pronunțate în materie penală și ramase definitive fiind opozabile erga omnes, nu se mai pot repune în discuțiune cele admise printr'o asemenea hotărâre, privitor la existența faptului penal, în cadrul unui proces de daune, chiar dacă reclamantul ar conveni la acest lucru, fiindcă ordinea publică nu ar îngădui răsturnarea faptelor stabilite de instanța penală în sarcina unui inculpat în cadrul unui proces civil de daune.*

3. — *Cu ocaziunea judecării procesului civil de daune, intentat contra comitentului, acesta nu poate repune în discuțiune culpa inculpatului, invocând-o pe a victimei decât în măsura în care nu ar atinge faptele stabilite de instanța penală.*

Prin urmare, în infracțiunile de rănire prin imprudență, culpa civilă fiind identică cu aceea penală, nu se mai poate repune în discuțiune prima fără a se atinge autoritatea lucrului judecat în ceea ce privește culpa penală.

Curtea,

Asupra recursului de față :

Având în vedere deciziunea Curții de Apel Galați s. I-a nr. 126 din 21 Septembrie 1934, prin care s'a respins apelul făcut de Societatea Uzinele Lanz în contra sentinței cu nr. 505 din 23 Noembrie 1933 a Tribunalului Brăila s. I-a precum și menționata sentință ale căreia considerente de fapt și de drept au fost însușite în totul de Curte;

Că prin aceste hotăriri s'a admis în parte acțiunea intentată de Lică Marin în contra Societății Uzinele Lanz obligându-se numita pârîtă să plătească reclamantului suma de lei 35.000 cu titlul de daune, în calitate de comitentă;

Că pentru a da această soluțiune tribunalul și Curtea au constatat și reținut din cartea de judecată penală cu nr. 3172 din 23 Noembrie 1934, rămasă definitivă, că prepusul intimatului Gundelfinger a fost condamnat pentru faptul de rănire prin imprudență săvârșită asupra reclamantului Lică Marin la una lună zile închisoare și 100.000 lei despăgubiri, reținând faptele pe baza principiului autorității lucrului judecat din penal asupra civilului, iar în al doilea rând din probele ce au fost administrate în fața tribunalului de ambele părți;

Că ambele instanțe au respins obiecțiunile ridicate de intimată cu privire la opozabilitatea cărței de judecată penală prin care se stabilise vinovăția lui Gundelfinger pentru faptul de rănire prin imprudență, în procesul de daune purtat de același reclamant în contra Societății intime în calitate de comitentă, motivând că art. 1201 c. civ. invocat de intimată se aplică numai în civil nu și în penal unde hotărârile rămase definitive au putere de lucru judecat față de toată lumea; că o parte nu poate renunța valabil la efectele autorității lucrului judecat deduse dintr-o hotărîre penală întru cât această excepțiune este de ordine publică; că instanța civilă nu poate constata o eventuală culpa a victimei care să ducă la o compensare cu aceea a prepusului intimatului, deoarece în acest mod s'ar atinge indirect principiul autorității lucrului judecat, atâta timp cât instanța penală nu a făcut acest lucru; că intimata nu a contestat niciun moment faptul că în timpul comiterii infracțiunii Gundelfinger era în serviciul său, împrejurare pentru care Curtea și tribunalul o condamnă la daune, constatând că reclamantul Lică Marin prezintă o incapacitate de lucru parțială permanentă și mai multe răni amănunțit descrise de tribunal, nevindecate definitiv la data judecării procesului în fața primei instanțe;

În contra deciziunii Curții de Apel Societatea Uzinele Lanz a făcut recursul de față;

Văzând motivul I de casare în cuprinderea următoare :

Violarea art. 1201 și 1200 alin. 1 cod. civil și a dreptului de apărare, nemotivare, constând în aceea că Tribunalul Brăila s. I-a refuză să examineze apărarea noastră pe motivul că cartea de judecată penală nr. 1302 din 1930 pronunțată de Judecătoria de ocol mixt Brăila, unde n'am figurat în nicio formă, ar face autoritate de lucru judecat față de noi, iar Curtea de Apel Galați s. I-a, fără niciun alt considerent, declară numai că își însușește motivarea tribunalului.

În fapt: am arătat ambelor instanțe de fond, atât oral cât și prin concluziunile scrise depuse, că prepusul nostru Gundelfinger, pretinsul vinovat de accidentul Lică Marin nu s'a apărât în niciun fel cu prilejul procesului penal precum și că noi nu am fost introduși, în acest proces sub nicio formă.

Asemenea am mai arătat că din probele cu martori administrate în cauză cât și din declarația dată de Lică Marin la 8 Octombrie 1929, la primele cercetări și din procesul-verbal nr. 384 dresat de plutonierul jandarm Săbăduș, tot la 8 Octombrie 1929, rezultă că accidentul suferit de Lică Marin se datorește exclusiv culpei sale. Tribunalul a refuzat însă să examineze această apărare pe baza finelului de neprimire de lucru judecat, ridicat (pentru prima oară) din oficiu la 16 Noembrie 1933, cu prilejul pledării fondului, motivând că ait. 1201 cod. civ. nu s'ar aplica decât în civil, deci nu și în speță.

Prin primul motiv de apel am arătat Onor. Curți de Apel că această teză este eronată, Onor. Curte, însă, fără niciun fel de altă motivare, își însușește în totul motivarea tribunalului.

În drept: socotim că felul în care Curtea de Apel și-a însușit motivarea tribunalului nu constituie o motivare în sensul legii întru cât ea, fiind obligată a judeca afacerea din nou, trebuia să-și motiveze din nou soluția, aceasta ca Onor. Curte de Casație să poată censura dacă și cum Curtea de Apel și-a îndeplinit această îndatorire legală. În orice caz, însă soluțiunea adoptată de instanțele de fond constituie o violare a art. 1201 și 1200 alin. 1 cod. civil și a dreptului de apărare.

Într-adevăr, în întreaga noastră legislație, art. 1201 cod. civ. este unicul text de lege care se ocupă de această materie: nicio altă lege și nici codul penal sau codul de procedură penală, nu conțin vreun text cu privire la această materie.

Pe de altă parte, potrivit art. 1200 alin. 1 cod. civil, prezumțiile legale sunt de strictă și limitativă interpretare și trebuie să fie „determinate special prin lege” (**Planioł et Ripert**, *Traité élémentaire de Dr. civ.* 1926, vol. 2, pag. 6, nr. 15; **Colin et Capitant**, *Cours élém. de dr. civ.* ed. 1924, pag. 231; **L. Josserand**, *Cours de Dr. civ.* ed. 1930, vol. 2, pag. 110, nr. 223; **Baudry-Lacantinerie**, *Précis de Dr. civ.*, ed. 1898, vol. 2, pag. 907, nr. 1280).

A spune deci că art. 1201 cod. civil nu se aplică în penal, înseamnă a spune că în penal nu există o bază legală pe care să se fondeze autoritatea lucrului judecat.

În realitate însă legislația penală se completează cu cea civilă ori de câte ori nu există în legislația penală text care să reglementeze materia respectivă (de exemplu, în cazul abuzului de încredere, pentru a ști dacă a fost sau nu mandat, ne raportăm la teoria mandatului din codul civil).

Unica bază legală de discuțiune fiind deci dispozițiunile art. 1201 combinat cu 1200 alin. 1 cod. civil (și restul articolului), autoritatea lucrului judecat nu poate exista față de o parte care n'a participat la judecarea unei pricinii. Condițiunea identității de persoane (și de calitate) este esențială deoarece, altfel, s'ar viola însuși dreptul de apărare, drept fără care nu se poate concepe justiție și care, în erarhia principiilor de drept, trebuie să precedă noțiunea de autoritate de lucru judecat (**Colin et Capitant**, op. cit., vol. 2, pag. 238; **Planioł et Ripert** op. cit., vol. 2, pag. 22 nr. 54 bis; **L. Josserand**, op. cit. vol. 2, pag. 116, nr. 237).

Doctrina îmbrățișată de instanțele de fond are defectul de a duce la rezultatul, imoral și nejuridic, de a acorda lui Lică Marin un beneficiu pentru faptul că a neglijat să ne citeze la judecarea procesului penal (la Jud. mixtă Brăila), ca responsabil civilmente, pentru a ne apăra, și este primejdioasă deoarece prepusul se poate lăsa condamnat, din neglijență sau fraudă spre a ușura pretenției victimei beneficii ilicite (**Colin et Capitant**, op. cit., vol. I, pag. 96-97).

Având în vedere că prin acest motiv recurenta se plânge de violarea art. 1201 și 1200 c. civ., a dreptului de apărare și de nemotivare prin aceea că instanțele de fond au lipsit-o de posibilitatea de a se apăra în contra unei pretențiuni, invocându-i-se o hotărîre la care nu

luase parte și care nu-i era deci opozabilă; că principiul autorității lucrului judecat conținut în art. 1201 c. civ. este de o aplicațiune generală;

Considerând că dacă în principiu este exact că pentru ca o hotărîre să poată fi invocată cu autoritate de lucru judecat într'un alt litigiu, trebuie ca să fie vorba de două procese avînd același obiect, întemeiate pe aceeași cauză și purtându-se între aceleași părți în aceeași calitate; atunci când este vorba a se invoca într'un litigiu civil o hotărîre rămasă definitivă într'un proces de natură penală nu mai este nevoie de existența condițiilor mai sus enumerate, cuprinse în art. 1201 c. civ.;

Că într'adevăr ceea ce face inaplicabil acest articol atunci când este vorba de a se invoca autoritatea lucrului judecat din penal în civil, sunt înseși deosebirile fundamentale care separă cele două materii, procesul penal purtându-se între ministerul public și inculpat, în cadrul căruia se stabilește dacă inculpatul este sau nu vinovat de fapta ce i se impută, soluție de care depinde aplicarea unei pedepse, pe când procesul civil se poartă între două persoane în cadrul căruia se tranșează pretențiuni de ordin patrimonial;

Că dată fiind organizarea procesului penal în care este interesată în primul rînd ordinea publică, hotărîrile pronunțate în această materie, din moment ce au căpătat autoritatea lucrului judecat sunt opozabile față de toată lumea, nimeni ne mai putînd contrazice în vreun fel oarecare o asemenea hotărîre;

Că astfel dacă într'un proces penal se stabilește vinovăția cuiva pentru delictul de rănire prin imprudentă și dacă partea civilmente responsabilă nu a fost chemată în instanța penală întru cât reclamantul nu a formulat încă pretențiuni contra sa, hotărîrea penală pronunțată cu această ocazie are putere de lucru judecat în ceea ce privește vinovăția penală a prepusului într'un eventual proces civil pe care partea lezată l'ar porni contra comitentului;

Căci într'adevăr comitentul nu poate invoca relativitatea efectului lucrului judecat în această materie deoarece procesul penal nu s'a purtat între partea civilă și inculpat, pentru ca vreo eventuală înțelegere frauduloasă să fie posibilă, ci procesul penal s'a dus între ministerul public și inculpat, reclamantul stînd în instanță numai pentru apărarea intereselor sale civile, daunele civile fiind un accesoriu și o consecință a procesului penal;

Că chiar dacă partea civilmente responsabilă ar fi fost chemată în instanța penală pentru a se apăra de pretențiunile formulate și contra sa, aceasta nu avea calitatea de contradictor legitim al ministerului public, acțiunea publică privind exclusiv pe inculpat;

Că judecînd și hotărînd astfel, Curtea de apel a pronunțat o hotărîre la adăpost de orice critică astfel că acest prim motiv de casare urmează a fi respins ca nefondat;

Văzînd motivul II de casare în cuprinderea următoare :

Violarea art. 1201 cod. civ. și a principiilor generale de drept cari guvernează materia lucrului judecat și materia probelor în civil, nemotivare, consistînd în aceea că tribunalul respinge apărarea noastră bazată pe renunțarea lui Lică Marin la excepția lucrului judecat, pe motiv că, în speță, ea ar fi de ordine publică iar Curtea de Apel, fără niciun considerent, declară că își însușește motivarea tribunalului.

În fapt: am arătat ambelor instanțe de fond, oral și prin concluziunile scrise că: a) prin petiția introductivă de in-

stanță (alin. 4) Lică Marin a cerut să-și dovedească acțiunea cu copiile scoase din dosarul judecătorei, din procesul penal, și atașate la acțiune (printre cari și depozitiile de martori din procesul penal) și, ceva mai mult, a cerut ca martorii să fie audiați din nou, pentru ca tribunalul să le cerceteze din nou; b) că, întru cât nu s'au opus să ni se admită, prin jurnalul tribunalului nr. 5299 din 9 Mai 1932 (fila 19 dosar tribunal), proba cu martori, ba, ceva mai mult, a cerut contra probă cu martori, iar ambele probe cu martori s'au efectuat fără nicio opunere din partea lui Lică Marin, el trebuie considerat că a renunțat la excepțiunea autorității lucrului judecat deoarece antagonismul între sus zisul fine de neprimire și felul cum s'au admis și efectuat proba cu martori și contra probă este inconciliabil. **Qui tacit cum loqui potuisset ac de buisset consentire videtur.**

În drept: autoritatea lucrului judecat, deși avînd la bază o idee de interes general este de ordine publică relativă și partea poate renunța valabil la ea (**Colin et Capitant**, op. cit., vol. 12, pag. 233-234; **Pianioi et Ripert**, op. cit., vol. 2 pag. 22 și jurisprudențele citate de el). Argumentul tras din prestigiul care trebuie conservat unei sentințe penale e lipsit de valoare. Nu se poate concepe de ce prestigiul justiției civile ar fi mai de neglijat ca prestigiul justiției penale! Dovadă că așa e, este că autoritatea lucrului judecat nu poate fi propusă din oficiu și nici pentru prima oară în Casație. Aceste propozițiuni sunt cu atât mai exacte cu cât în speță, nici nu este vorba de rezolvarea unei chestiuni de ordin penal, ci dimpotrivă de rezolvarea unor pretinse drepturi pecuniare, civile ale reclamantului. Iarăși nu trebuie uitat că din termenii art. 1200 și 1201 cod. civil cât și din faptul că aceste articole fac parte din secțiunea III-a intitulată „Despre presumpțiuni”, iar această secție a III-a face parte din capitolul 9 intitulat „Despre probațiunea obligațiilor și a plății”, rezultă că autoritatea lucrului judecat este, în dreptul nostru, o probă și anume o presumpțiune. Acțiunea fiind civilă, reclamantul care putea să renunțe de tot la ea, este suveran să și-o conducă cum vrea, este suveran să și-o dovedească cum crede și putea, deci, renunța la zisa excepțiune, dovedindu-și acțiunea cu alte mijloace alese de el.

Avînd în vedere că prin acest motiv recurența se plînge de violarea art. 1201 c. civ. și a principiilor ce guvernează materia autorității lucrului judecat deoarece deși reclamantul a renunțat la beneficiul acestei excepțiuni cerînd tribunalului să cerceteze din nou faptele și neopunîndu-se la probele cerute de recurent totuși tribunalul a făcut aplicațiunea principiului mai sus criticat cu toate că procesul de față este de natură civilă;

Considerînd că după cum s'a arătat mai sus hotărîrile pronunțate în materie penală rămase definitive sunt opozabile *erga omnes*;

Că dat fiind caracterul de ordine publică al acestor hotărîri, nu se poate admite ca cele stabilite printr'o asemenea hotărîre — privitor la existența faptului penal — să fie repus în discuțiune în cadrul unui proces de daune, chiar dacă reclamantul ar conveni la acest lucru întru cât ordinea publică nu îngăduie răsturnarea faptelor stabilite de instanța penală în sarcina unui inculpat în cadrul unui proces civil de daune, iar posibilitatea ca o hotărîre civilă să contrazică o hotărîre penală însemnează a contribui la știrbirea prestigiului pe care o hotărîre penală trebuie să-l aibă, prestigiu care se traduce prin opozabilitatea sa *erga omnes*, opozabilitate ce n'ar mai fi valabilă din moment ce printr'o altă hotărîre s'ar răsturna faptele stabilite de cănsa;

Că numai în materie civilă o parte poate renunța la beneficiul autorității lucrului judecat, în opoziție cu cele ce se întîmplă în materie penală;

Că astfel fiind și acest motiv de casare urmează a fi respins ca nefondat;

Văzând motivul III de recurs în cuprinderea următoare :

Violarea principiului că culpa victimei și a infractorului se pot compensa spre a atenua, parțial sau complet, răspunderea civilă, nemotivare și omisiune esențială, consistând în aceea că, pentru a respinge motivul nostru 5 de apel, Onor Curte declară că se raliază la motivarea tribunalului, ceea ce constituie o nemotivare, și, în orice caz, o violare a principiului enunțat fiindcă tribunalul pune principiul că, declarat fiind infractorul responsabil de accident, aceasta ar exclude posibilitatea de a se constata și vina victimei, iar omisiunea esențială și nemotivarea consistând în aceea că, analizând dovezile, Curtea de Apel omite a lua în considerare declarația făcută de Lică Marin (la 8 Oct. 1929) în fața plutonierului jandarm Săbăduș, cum și procesul-verbal dresat de acesta la aceeași dată, din cari reese clar culpa lui L. Marin, fără a arăta motivele pentru cari nu ia în seamă aceste acte.

În fapt: am arătat ambelor instanțe de fond că pe lângă dovezile cu martori există la dosar: a) procesul-verbal de prime cercetări dresat de plutonierul jandarm Săbăduș, cu nr. 384 din 8 Oct. 1929 din care rezultă complectă vinovăție a lui L. Marin; b) declarația lui Lică Marin, din aceeași dată (dată numitului plutonier) prin care el își recunoaște vina în producerea accidentului.

Tribunalul, spre a respinge acest mod de apărare, motivează că, de îndată ce judele de ocol l'a condamnat pe Gundelfinger pentru accidentul produs, nu se mai poate admite că și Lică Marin ar fi fost vinovat de accident. Iar Curtea de Apel Galați afirmă, mai întâi, că își însușește motivarea, primei instanțe și apoi trece la examinarea chestiunii în fapt, cu care prilej se ocupă, în treacăt, de martori, dar trece complect sub tăcere dovezile rezultând din procesul-verbal și declarația mai sus amintite.

În drept: socotim că: a) afirmațiunea Curții de Apel Galați că își însușește motivarea primei instanțe nu constituie o motivare în sensul legii întru cât, ea fiind obligată a judeca afacerea din nou, trebuia să își motiveze din nou soluția, aceasta pentru că Onor. Curte de Casație să poată vedea dacă Curtea de Apel și-a îndeplinit această îndatorire legală.

Dacă însă decizia s'ar considera motivată, soluția instanțelor de fond încă este eronată pentru că judecătorul de ocol (care a judecat pe Gundelfinger în lipsă) nu s'a preocupat de chestiunea de a se ști în ce măsură e vinovat și Lică Marin de accident; deci chestiunea vinei lui Lică Marin putea fi examinată, iar afirmațiunea că vina lui Gundelfinger exclude pe cea a lui Lică Marin este eronată: puteau fi amândoi vinovați de accident, numai că judele de ocol s'a ocupat doar de vina lui Gundelfinger. Rezultă deci că Onor. Curte de Apel a comis o nemotivare și în orice caz, o violare a principiilor sus enunțate; b) afară de aceasta, neexaminând și declarația lui Lică Marin și procesul-verbal dresat de plutonierul jandarm Săbăduș (de cari ne-am ocupat și oral și în concluziunile scrise sub motivele de apel III nr. 3 și 4 și 5) din cari reese evident că el e vinovat de accident, Onor. Curte de Apel a comis o omisiune esențială și o nemotivare.

Având în vedere că prin acest motiv recurența susține că s'a violat principiul compensării culpei victimei cu a infractorului, nemotivare și omisiune esențială prin aceea că instanța de apel își însușește motivarea tribunalului fără a arăta prin considerente proprii pentru ce îndepărtează apărarea făcută și care rezultă din analizarea probelor dela dosar cu privire la culpa victimei; că de asemenea Curtea de apel nu se

ocupă de probele aduse în apărare de recurentă ci se referă numai la probele făcute de reclamant — atunci când examinează chestiunea și în fapt — pentru a ajunge la concluziunea vinovăției inculpatului;

Considerând că dacă în principiu este exact că culpa victimei este de natură să micșoreze sau chiar să anihileze vinovăția inculpatului, această compensare a culpelor nu se poate susține decât cu ocazia judecării procesului penal când urmează a se stabili întinderea cuplabilității infractorului în vederea aplicării unei pedepse;

Că cu ocazia judecării procesului civil de daune, întentat comitentului acesta nu poate repune în discuție culpa inculpatului, invocând-o pe a victimei, decât în măsura în care nu ar atinge faptele stabilite de instanța penală;

Că în speță, în infrafracțiunile de rănire prin imprudență, culpa civilă fiind identică cu aceea penală, nu se poate repune în discuțiune prima fără a se atinge autoritatea lucrului judecat în ceea ce privește culpa penală;

Că astfel fiind prima parte a motivului de casare este neîntemeiată;

Că față de principiile mai sus expuse era inutil ca instanța de apel să examineze probele administrate de părți în fața tribunalului întru cât prin această examinare se atinge însuși principiul autorității lucrului judecat însușit de Curte; că din moment ce Curtea de fond își însușește motivarea tribunalului nu mai era nevoie ca să repete în cuprinsul deciziei sale aceleași considerațiuni dat fiind că chestiunile deduse în apel erau aceleași ca și în fața primei instanțe;

Că astfel fiind și partea a doua a motivului de casare este neîntemeiată, întreg recursul urmând a fi respins ca nefondat;

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III

Audiența dela 17 Iunie 1936

Președenția d lui AL. MECULESCU, Consilier

Ion Emandi cu Paul Zernoveanu

Decizia civilă nr. 227. Dosar nr. 1186/936

Poprire. Titlu definitiv pronunțat de tribunal. Sumă mai mică de 50.000 lei. Competința judecătorei pentru înființarea și validarea poprirei. Art. 27 din legea jul. de ocoale, Art. 65 din legea accelerării. Art. 372 pr. civilă.

Deși poprirea cerută pe baza unui titlu executor este un act de executare pornit împotriva debitorului inițial, totuși față de terțul poprit, ea constituie o adevărată acțiune în judecată, deoarece prin efectul validării se stabilesc raporturi directe între creditor și acest terț.

În consecință, indiferent de instanța dela care emană titlul, când suma care se poprește este mai mică de 50.000 lei, cererea trebuie îndreptată la judecătore conform art. 29 din legea jud. de ocoale și art. 65 din legea de accelerare.

Dispozițiunile art. 372 din pr. civ. nu sunt aplicabile, deoarece competența se stabilește în raport cu terțul poprit față de care s'a angajat un nou litigiu.

S'a ascultat apelantul Ion Emandi prin procurator, și avocat Al. Rădulescu și intimatii Paul Zernoveanu personal și Administrația Financiară de Incasări și Plăți prin d. avocat Plesnilă, lipsă intimatul judecătorul Ocol. III Urban București.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Ion Emandi, în contra sentinței

nr. 200 din 1936 a Trib. Ilfov s. Notariat, prin care s'a admis cererea făcută de Paul Zernoveanu prin petiția înregistrată la nr. 2868 din 1935, s'a validat poprirea ordonată de d. președinte al acelui tribunal prin ordonanța nr. 591 din 1935 și efectuată de portărele N. Marinescu, de pe lângă Trib. Ilfov prin procesele verbale cu data de 15 Ianuarie 1935 și s'a obligat terții popriți Administrația Financiară de încasări și plăți a Capitalei Sectorul I Galben, prin reprezentanții săi legali, și d. judecător-șef al Judecătoriei Ocol. III Urban București, să plătească reclamantului Paul Zernoveanu, conținutul recipisei nr. 14310 din 1934 a Casei de Depuneri și Consemnațiuni, în valoare de 5638 lei:

Având în vedere actele și lucrările dosarului, susținerile și opunerile părților;

Având în vedere că prin motivul I al apelului, apelantul Ion Emandi susține că tribunalul nu era competent să înființeze și să valideze poprirea, deoarece înființarea și validarea unei popriri se adresează instanței competente după valoarea la care se cere ca să fie obligat cel de al treilea către popritori, oricare ar fi autoritatea care a pronunțat hotărîrea ce servă de bază cererei îndreptate contra terțului;

Având în vedere că prin cererea înregistrată la nr. 2868 din 12 Ianuarie 1935, intimatul Paul Zernoveanu a cerut Trib. Ilfov s. II-a com. a se popri în mâinile d-lui judecător șef al Ocolului III București și la Administrația Financiară de încasări și plăți sectorul I Galben, suma de 5638 lei, cu conținutul recipisei nr. 14310 din 1934 a Casei de Depuneri și Consemnațiuni;

Având în vedere că, potrivit art. 27 din legea judecătorilor de ocoale, modificat prin art. 65 din legea pentru accelerarea judecăților competența judecătorilor se ridică până la valoarea de 5.000 lei inclusiv, în prima și ultima instanță, capital fără procente reclamate și până la valoarea de lei 50.000 inclusiv în primă instanță, capital fără procente reclamate;

Considerând că întru cât, în speță, suma a cărei poprire s'a cerut este de 5.638 lei, deci mai mică de 50.000 lei, instanța competentă să soluționeze și cererile de înființarea și validarea poprirei este judecătoria ocolului respectiv, iar nu tribunalul.

Având în vedere că intimatul a combătut acest motiv de apel cerând respingerea lui ca neintemeiat, deoarece pretinde că, în conformitate cu art. 372 pr. civ., hotărîrea, pe baza căreia a cerut și obținut înființarea și validarea poprirei, fiind a Tribunalului Ilfov s. II-a com., poprirea nu putea să fie cerută și judecată decât tot de către acel tribunal; că, în afară de aceasta, poprirea a fost cerută și înființată până la concurența sumei de 385.000 lei, pe care o datorează apelantul; că faptul că s'a validat numai pentru 5638 lei, atât cât datora terțul poprit, nu înseamnă că obiectul ei a fost limitat la această sumă, ci obiectul poprirei fiind mai mare de 5.000 și din acest punct de vedere era de competența tribunalului;

Considerând că este adevărat că poprirea cerută pe baza unui titlu executor constituie un act de executare în contra averii debitorului, însă nu este mai puțin adevărat că față de terțul poprit ea constituie angajarea unui nou litigiu, care are de scop stabilirea unui raport juridic direct între acesta și cel care cere măsura prin efectul transferului operat în virtutea validării poprirei;

Considerând dar că, în asemenea situațiune, cererea de înființarea poprirei și de validarea ei urmează a fi adresată instanței competente după valoarea la care se cere a fi obligat cel de al treilea către popritori, oricare ar fi autoritatea care a pronunțat hotărîrea ce servește de bază cererei îndreptate în contra terțului, astfel încât în mod eronat tribunalul a înființat și validat poprirea din speța de față;

Că astfel fiind, fără a mai fi nevoie a se discuta și celelalte motive ale apelului, urmează a se admite apelul și în consecință a se respinge cererea de poprire.

Pentru aceste motive, Curtea admite apelul.

(ss) Al. Meculescu, D. Cernescu, Al. Gânțoiu.

Grefier, V. Cornea

NOTA. — Instanțele noastre judecătorești s'au pronunțat constant, încă din 1902, în sensul deciziei de mai sus (vezi P. Vasilescu, Camera de Consiliu pag. 172, paragr. 144, care citează pe V. G. Tătaru, Președintele de Tribunal, nr. 151; Cas. I, dec. 330 din 1902 și Cas. II, dec. 85 din 1913) cu o singură excepție întemeiată pe interpretarea greșită a art. 372 din pr. civ., care a rămas de altminteri cu totul izolată (vezi Jud. I Urb. Chișinău, cartea de jud. nr. 1066 din 1932, cu nota d-lui Alex. Cuculescu, unde se critică această soluție în *Jurisprudența Generală* 1932, sp. 1244).

Considerentul pe care se întemeiază această decizie când primește susținerile apelantului este existența unui litigiu separat între creditorul urmărit și terțul poprit, litigiu al cărui obiect îl formează suma poprită, și a cărei deslegare se traduce prin validarea popriri și prin transferul operat în virtutea acestei validări.

Plecând dela această constatare, Curtea de Apel trage concluzia că în cererile de poprire competența instanței ratione materiae este determinată de obiectul acestui din urmă litigiu fără să intereseze suma prevăzută în titlul creditorului urmărit, concluzie întâlnită și în jurisprudența Inaltei Curți de Casație în termeni aproape identici (vezi Cas. II, dec. 194 din 19 Mai 1924, în *Jurisprudența Generală* 1924, sp. 1579).

De altfel și părerile doctrinei sunt în același sens: astfel — pe lângă autorii citați mai sus — D. Negulescu și Gh. Popescu în Teoria Poprirei ed. V, pag. 100 și D. Sudit în Poprire, pag. 99, sunt de acord să recomande introducerea cererilor de poprire la instanța competentă după valoarea sumei care se poprește.

Față de acest acord unanim dintre doctrină și jurisprudență, asupra unei soluțiuni pe care și noi o socotim perfect întemeiată, ar părea la prima vedere că reproducerea și examinarea deciziei care ne preocupă ar fi lipsită de interes pentru cititorii unei reviste de specialitate. În realitate însă lucrurile nu se petrec tocmai astfel, pentrucă existența acestui litigiu dintre creditor și terț, grefat pe cererea de poprire, n'a fost suficient relevantă și utilizată la deslegarea numeroaselor probleme care s'au pus înaintea instanțelor judecătorești în această materie.

Pentru ca independența dintre litigiul inițial și cererea de poprire să apară mai evidentă, vom examina care sunt elementele caracteristice ale acesti din urmă cereri. Procedând la această cercetare, observăm că ne găsim incontestabil în cadrul unei acțiuni patrimoniale al cărei exercițiu îl are creditorul împotriva terțului poprit, deși acțiunea aparține debitorului. Privită din acest punct de vedere acțiunea face parte din categoria acțiunilor oblice la care se referă dispozițiunile art. 974 din cod civ.

În rezumat, cererea de poprire nu este decât — după expresia fericită a d-lui Prof. E. Herovanu — o acțiune oblică având un caracter energetic și agresiv (vezi E. Herovanu, *Tratat de Procedură Civilă*, nr. 197, pag. 384; *Matei Cantacuzino*, *Drept Civil* ed. II, pag. 468 și *Planiol, Ripert*, vol. VII, nr. 915). Opinia contrară susținută de D. Alexandresco (vezi *Explicatia Dreptului Civil* vol. V, pag. 198 și 199) nu ni se pare întemeiată pentrucă pretinsa incompatibilitate dintre noțiunea de poprire considerată ca măsură de executare și noțiunea de acțiune oblică privită ca acțiune personală este desmintită de posibilitatea pe care o are terțul să ridice pe cale de excepție în instanța de validare, toate apărările pe care le-ar fi putut opune creditorului inițial (vezi Cas. S. U., dec. nr. 4 din 11 Mai 1910, în *Curierul Judiciar* 1910, pag. 204).

Dar, în afară de cercetările de doctrină, caracterul de acțiune oblică al cererei de poprire a fost discutat

pe larg înaintea Curtii de Apel din București, când regretatul G. V. Buzdugan, pe atunci Consilier de Curte, a redactat o decizie remarcabilă în care examinează chestiunea sub toate aspectele ei (vezi C. Ap. Buc. s. II, decizia civilă 302 din 17 Noembrie 1907, în *Curierul Judiciar* 1908, pag. 172).

Deși această distincție este astăzi admisă în mod curent, totuși am întâlnit o speță în care caracterul de acțiune oblică al cererii de poprire să fie nescolit, atribuindu-i-se calitatea de cerere accesorie acțiunii inițiale (vezi Trib. Prahova s. III sent., civ. nr. 404 din 20 Noembrie 1930, pronunțată în majoritate, cu

nota d-lui Barbu Scodăcescu, care desaproabă această soluție în *Jurisprudența Generală* 1931, sp. 538).

Dar exceptând această sentință care a rămas cu totul izolată, tendința de a distinge cu grijă cele două acțiuni ca fiind independente una de alta a prevalat în jurisprudența Inaltei Curți care a rămas constantă la punctul de vedere însușit de Curtea de Apel din București în 1907 (vezi Cas. II, dec. civ. nr. 64 din 17 Aprilie 1935, în *Jurisprudența Generală* 1935, sp. 1070 și Cas. II, dec. civ. nr. 290 din 8 Iunie 1923, în *Jurisprudența Generală* 1923, sp. 1568).

GRIGORE GIANNI,
Doctor în Drept, Avocat

JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMATĂ

CASAȚIA ITALIANĂ, S. U., 24 Iulie 1936.

Obligațiuni. Clauză penală.

Cauza penală reprezentând un sistem excepțional de lichidare preventivă a daunelor terebue să se aplice numai acelor obligațiuni la care părțile au înțeles să se refere cu certitudine, și nu la alte obligațiuni, oricât de conexe ar fi cu acelea (Massim, Foro it. 1936, p. 550, nr. 2718).

CASAȚIA ITALIANA I, 20 Iulie 1936.

Fidejusiune. Caracter comercial. Proba cu martori. Cauza obligațiunii. Renunțare la creanță. Prezumție.

Raportul de fidejusiune are caracter comercial dacă contractul principal este de natură comercială și deci poate fi dovedit cu martori, dispozițiunea din art. 1656 c. civ. fiind aplicabilă numai în materie civilă.

Cauza obligațiunii în cazul unei fidejusiuni, constă în voința de a adera la obligațiunea principală și de a garanta executarea ei.

Simpla tăcere a creditorului nu este suficientă, pentru a face să se presupună o renunțare la dreptul de creanță; o prezumție extinctivă în această privință naște numai atunci când creditorul lasă să expire termenele stabilite de lege (Massim, Foro it. 1936, p. 521 nr. 2599).

CASAȚIA ITALIANA I, 22 Iulie 1936.

Societate neregulată. Proba cu martori.

Proba cu martori este admisibilă fără nicio restricție, chiar în ce privește raporturile interne ale soșilor, în scopul dovedirii existenței unei societăți comerciale neregulate (Massim, Foro it. 1936, p. 537, nr. 2663).

CASAȚIA ITALIANA I, 23 Iulie 1936.

Societate anonimă. Înstreținerea acțiunilor. Garanția pentru sarcinile care grevează patrimoniul social.

Alienarea tuturor acțiunilor unei societăți anonime chiar dacă are de scop transmiterea întreprinderii sociale, nu se poate considera drept o vânzare a întreprinderii, afară dacă societatea este simulată.

De aceea această înstreținere nu determină prin ea însăși în sarcina aceluia care înstreținează, garanția pentru sarcinile grevând asupra patrimoniului social, afară dacă printr-o stipulațiune expresă s'a garantat de către cedent, consistența patrimoniului social (Massim, Foro it. 1936, p. 547, nr. 2703).

CASAȚIA ITALIANA I, 23 Iulie 1936.

Faliment. Inscrierea creanțelor. Declarație tardivă. Condițiuni.

Art. 774 alin. 1 c. com. dând dreptul ca creditorii cunoscuți sau necunoscuți să declare tardiv creanțele lor, presupune existența lor în momentul declarării falimentului,

Existența efectivă a creanțelor înainte de faliment și cuantumul lor trebuie dovedite cumulativ și nu alternativ (Massim, Foro it. 1936, p. 548, n. 2707).

CASAȚIA ITALIANA II, 22 Iulie 1936.

Proba cu martori. Materie comercială.

În materie comercială este de suverană apreciere a instanței de fond, în ce privește admiterea sau respingerea probei cu martori, cu condițiunea ca hotărîrea să fie motivată, chiar când faptele pentru dovada cărora se cere proba testimonială ar fi concludente (Massim, Foro it. 1936, p. 540, nr. 2673).

CASAȚIA ITALIANA III, 20 Iulie 1936.

Contract cu sine însuși. Reprezentantul unei societăți. Girul unei cambii către sine însuși. Gir. Element natural al raportului cambial.

La baza invalidității contractelor cu sine însuși stă o prezumție de conflict de interese între reprezentat și reprezentant, ceea ce vînziază consensul necesar perfectării negoțului juridic și paralizează eficacitatea aceluia raport de reprezentanță prin raport cu obiectul lui; această prezumție poate fi înlăturată prin proba contrarie care incumbă aceluia contra căruia se invocă excepția de nulitate a contractului.

Nu e conflict de interese când reprezentantul unei societăți, plătinind o datorie a acesteia prin cambie, o semnează și ca girant la cererea creditorului (raport de favoare), după ce a girat-o întâi ca gestor de afaceri al societății, în favoarea sa (Massim, Foro it. 1936, p. 524, nr. 2609).

CASAȚIA ITALIANA III, 20 Iulie 1936.

Transport de mărfuri. Predare cu întârziere. Daune.

Când art. 428 c. com. prescrie că transportorul, în caz de întârziere, pe lângă obligația de a suporta pierderea parțială sau totală a prețului de transport, mai este răspunzător de oricare daune rezultate din cauza întârzierii, nu s'a referit la norme din codul civil privitoare la *damnum emergens* și *lucrum cessans*, ci la același criteriu obiectiv stabilit de art. 430 c. com. pentru cazul de pierdere sau avarie, în sensul că daunele maxime pe care este obligat a le repara cărușul, când nu i se impută dolul sau culpa gravă, corespund eventualei diferențe între prețul pe care lucrul transportat îl are în momentul predării și acela pe care l'ar fi avut în momentul în care ar fi trebuit să fie predat (Massim, Foro it. 1936, p. 525, nr. 2612).

CASAȚIA ITALIANA III, 23 Iulie 1936.

Faliment. Acțiuni revocatorii. Cesiune garanților concordatului.

Acțiunile revocatorii, începute în timpul procedurii falimentare de masa falimentară, nu pot fi continuate nici de judecătorul sindic, nici de fostul falit, nici de către creditorii individuali, în cazul în care masa dispăre, însă pot forma obiectul unei cesiuni din partea masei către terții garanți ai concordatului (Massim, Foro it. 1936, p. 543, nr. 2692).